

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusala Lappeenranta
Liiketalous
Yritysjuridiikka

Sami Leinikka

Kela: Suorakorvausmenetelmään siirtyminen ja sen vaikutukset

Opinnäytetyö 2016

Tiivistelmä

Sami Leinikka

Kela: Suorakorvausmenetelmään siirtyminen ja sen vaikutukset, 47 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Yritysjuridiikka

Opinnäytetyö 2016

Ohjaaja: lehtori Jarmo Kemppinen, Saimaan ammattikorkeakoulu, palvelupäällikkö
Heidi Turkia, Kansaneläkelaitos

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville sairaanhoitokorvauksien sekä sairausvakuutuslain muutoksia. Sairausvakuutuslaissa on tapahtunut viime vuosina paljon muutoksia, ja samalla korvausmäärät ovat kasvaneet vuosi vuodelta. Tutkimuksessa perehdyttiin Etelä-Karjalan alueella tehtyihin sairausmatkoihin, jotka matkustetaan taksilla tai taksiin rinnastettavilla kulkuneuvoilla. Tutkimuksessa perehdyttiin eri kohderyhmiin ja siihen, kuinka muutokset ovat vaikuttaneet näihin kohderyhmiin.

Tutkimuksen lähteinä käytettiin lainsäädännön ohella sairaanhoitokorvauksien etuusohjeita, kirjallisuutta aiheesta, lehtiartikkeleita sekä tilastoja sairaanhoidonkorvauksista.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista tutkimusta. Tutkimuksen teoriaosuudessa syvennyttiin sairausvakuutuslakiin ja sairaanhoitokorvauksien ohjeisiin ja kirjallisuuteen. Lisäksi tutkimuksessa perehdyttiin Etelä-Karjalan alueen sairaanhoitokorvaustilastoihin.

Tutkimuksen tuloksena saatiin kokonaiskuva sairaanhoitokorvauksien ja sairausvakuutuslain muutoksista ja niiden vaikutuksista eri kohderyhmille sekä tilastollista tietoa siitä, että muutoksilla on saatu taloudellisia säästöjä aikaan. Tutkimuksessa osoitetaan, että muutoksia on tapahtunut myös taloudellisesti. Muutokset olivat melko tuoreita, joten tutkimuksen voisi tehdä uudelleen parin vuoden päästä, jotta saadaan parempaa tilastoanalyysia.

Asiasanat: sosiaaliturva, sairaanhoitokorvaukset, sairausvakuutuslaki, kansaneläkelaitos, lakimuutokset

Abstract

Sami Leinikka

Kela: Transition into ET-compensation system, 47 pages

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration, Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Business Law

Bachelor's Thesis 2016

Instructor: Mr Jarmo Kemppinen, Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences, Heidi Turkia, Service Manager, Kansaneläkelaitos

The main purpose of this thesis was to find out about amendments in the health insurance act and sickness allowances. There have been many amendments in the health insurance act and compensations of sickness allowances have increased every year. The study surveys how amendments have affected to different target groups who use sickness allowances.

The result of the study shows an overall picture of health insurance act amendments and sickness allowances amendments. Also the result of study shows how different target groups have affected to amendments and how amendments are affected Kela economically. The study displays that amendments have happened economically.

The data for this study were collected from law literature, legislation, benefit instructions, news articles and sickness allowance statistics.

Keywords: social security, sickness allowances, health insurance act, kansaneläkelaitos, reliable

Sisällys

1 Johdanto	6
1.1 Aihe ..	6
1.2 Tutkimuskysymys	7
1.3 Työn rajaus ja viitekehys	7
1.4 Tutkimusmenetelmä	8
2 Kansaneläkelaitos	8
2.1 Organisaatio	9
2.2 Toiminta	11
2.3 Hallintomenettely	13
2.4 Rahoitus	13
2.5 Sairausvakuutuksen rahoitus	15
2.6 Muutoksenhaku	15
3 Sosiaaliturva	16
4 Sairausvakuutus	17
4.1 Sairaanhoidokorvaukset	18
4.2 Matkakorvaukset	19
4.2.1 Tutkimus- ja hoitopaikka	21
4.2.2 Matkustustapa	22
4.2.3 Korvauksen määrä ja omavastuuosuus	22
4.2.4 Korvauksen peruste	23
5 Taksimatkojen käytännöt	24
5.1 Valtakirjamenettely	26
5.2 Suorakorvausmenettely	30
6 Tilastot	33
7 Vaikutukset	36
7.1 Vaikutukset asiakkaisiin	36
7.2 Vaikutukset palveluntuottajiin	37
7.3 Vaikutukset Kelaan	38
8 Pohdinta	42
Kuviot	45
Lähteet	46

Käsitteet ja lyhenteet

Eksote: Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimisto.

Kela: Kansaneläkelaitos. Käsittelee suorakorvausmenettelyllä tehdyt taksitilitykset ja maksaa korvauksen tilausvälityskeskukseen.

Suorakorvausmenettely: Uusi taksimenettely, jossa asiakas soittaa tilausvälityskeskukseen ja sieltä sairauskyyti ohjautuu taksille. Kyydin tiedot välittyvät sähköisesti tilausvälityskeskukseen ja sieltä Kelaan.

Sairauskyyti: Asiakkaan tekemä sairausvakuutuslain mukainen matka kotiosoitteesta hoitolaitokseen

SV130-lomake: Taksiautoilijoiden täyttämä tilityslomake, johon kirjataan kaikkien asiakkaiden tiedot, matkan tiedot sekä taksirytyksen kaikki tiedot. Tilityslomakkeen liitteenä taksiautoilija toimittaa Y79-lomakkeet.

SVL: Sairausvakuutuslaki

Taksi: Ottaa vastaan sairauskyydin tilausvälityskeskuselta ja suorittaa matkan asiakkaan haluamaan kohteeseen

Taksitilitys: Kelaan saapuva tilitys, jossa on asiakkaiden tekemiä matkoja. Kela käsittelee tilityksen ja maksaa sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen. Tilityksessä voi olla 1-200 asiakasta kerralla.

Tilauvälityskeskus: Vastaanottaa asiakkaalta sairauskyydin jonka välittää taksille. Kerää taksin tekemän matkan tiedot ja tilittää sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen Kelalta.

Vakuutettu: Kela-kortin omaava asiakas, joka kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Valtakirjamenettely: Vanha taksimenettely, jossa asiakas ja taksi sopivat sairauskyydin suorittamisesta keskenään ja allekirjoitetulla valtakirjalla taksi haki sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen paperisena Kelasta.

Y79-lomake: Valtakirjamenettelyssä taksiautoilijoiden täyttämä lomake, johon tulee asiakkaan ja taksiautoilijan allekirjoitukset. Lomake toimii taksille valtakirjana saada asiakkaan korvaukset itselleen. Yhteen Y79-lomakkeeseen voidaan täyttää vain yhden asiakkaan tiedot sekä yhden matkan tiedot. Y79-lomake toimitetaan SV130-lomakkeen kanssa Kelaan.

1 Johdanto

Kansaneläkelaitoksen (Kela) sairaanhoidonkorvauksiin kuuluvien matkakorvauksien suuret korvausmäärät ovat aiheuttaneet painetta korvaustapojen uudistamiselle. Matkakorvauksien vuosittainen kova kasvu on aiheuttanut vuosittaisia vaikutuksia sairausvakuutuslakiin ja Kelan korvauskäytäntöihin.

Vuonna 2013 Kela alkoi tehdä suurta matkakorvauksien muutosta, joka vaikuttaa kaikkiin matkakorvauksien osapuoliin. Muutokset alkoivat Etelä-Karjalassa vuonna 2014 ja niitä vaikutuksia opinnäytetyöni käsittelee.

1.1 Aihe

Opinnäytetyössä käsitellään Kansaneläkelaitoksessa (Kela) tapahtuneita muutoksia sairaanhoitokorvauskäytännöissä sekä muutoksia sairausvakuutuslaissa. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Kelan Lappeenrannan toimisto. Aihe valittiin oman mielenkiinnon ja kokemuksen perusteella. Lisäksi toimeksiantajan mielenkiinto aihetta kohtaan oli tärkeää aiheen valitsemisessa.

Matkakäytännöissä taksilla matkustamiseen on puututtu muutoksilla eniten. Taksipalvelun tuottajan valitseminen omalle sairausmatkalleen on mahdollista vain erityistilanteissa. Matka tilataan jatkossa Kelan yhteistyökumppanilta taksin välitysyhtiöstä puhelimitse. Jos taksipalvelun tuottaja valittaisiin itse, siitä maksettaisiin silloin suurempi omavastuuosuus, kuin jos kyyti olisi tilattu Kelan välitysyhtiöstä. (Kela 2016g.)

Nykyisessä taloustilanteessa monissa yrityksissä sekä valtion laitoksissa tehostetaan toimintaa ja mietitään keinoja kustannusten vähentämiseksi. Kiinnostusta on tullut opinnäytetyölle laajalti toimeksiantajan suunnalta sekä sidosryhmiltä.

Sairaanhoitokorvaukset ovat kasvaneet vuosi vuodelta, ja varsinkin matkakorvauskulut ovat nousseet joka vuosi. Uudella korvauskäytännön muutoksella ja lakimuutoksella haetaan säästöjä ja pyritään hillitsemään matkakorvauksien jyrkkää nousua. Vuonna 2013 matkakorvaukset olivat 294 miljoonaa euroa. Vuonna 2014

matkakorvauksia maksettiin 305 miljoonaa euroa. Nousua on tapahtunut matkakorvauksissa vuosittain, vaikka asiakkaiden omavastuuosuutta on suurennettu. Sairaanhoidokorvauskäytännöillä on suurin vaikutus asiakkaiden lisäksi taksipalveluntuottajiin. Tutkimuksessa otetaan huomioon, onko uusi korvauskäytäntö tuottanut tulosta ja avataan sairausvakuutuslain muutoksia tarkemmin. (Kela 2016g.)

1.2 Tutkimuskysymys

Tämän opinnäytetyön päätutkimuskysymyksinä voidaan pitää seuraavia: Mitkä ovat sairausvakuutuslain muutokset, Mitkä ovat suorakorvausmenetelmään siirtymisen säästöt ja vaikutukset kohderyhmiin. Tutkimuskysymyksilläni pyrin selvittämään, minkälaisia muutoksia sairausvakuutuslakiin on tapahtunut, miten muutokset ovat vaikuttaneet eri osapuoliin käytännössä.

Tutkimuksen alakysymyksinä voidaan mainita seuraavat: Onko Kela saanut hillittyä matkakustannusten ja matkakorvausten kasvua muutoksilla? Onko muutoksista ollut konkreettista hyötyä Kelalle? Ovatko muutokset tuoneet toivottua vaikutusta sairaanhoidon matkakustannuksiin?

1.3 Työn rajaus ja viitekehys

Opinnäytetyön aihe rajataan koskemaan Etelä-Karjalassa tapahtuneita muutoksia sairaanhoidokorvauksissa ja matkakustannuksissa, koska muutokset eivät ole tulleet koko Suomeen samaan aikaan. Vertailua tehdään vain Etelä-Karjalan alueelta. Muutokset tulivat voimaan samaan aikaan koko Etelä-Karjalaan. Opinnäytetyön tavoitteena on avata sairausvakuutuslaissa tapahtuneita muutoksia, sairaanhoidokorvauskäytännöissä tapahtuneita muutoksia sekä perehtyä korvauskustannuksiin.

Tutkimuksessa kerätään aineistoa sairausvakuutuslaista, ohjeistuksista, etuusohjeista sekä lehtiartikkeleista. Aiheesta ei ole kirjallisuutta paljon, mutta ohjeistuksia on paljon enemmän. Lisäksi Hallintolaki sekä Laki Kansaneläkelaitoksesta korostuvat selvästi tutkimuksessa.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys perustuu yllämainittuihin alueisiin ja tutkimuksen teoriaosuudessa perehdyttäviin normeihin, käytäntöihin ja lainkohtiin. Tutkimuksessa käydään läpi tilastoja, joiden perusteella saadaan vastaus myös osaan tutkimuskysymyksiin kustannusten ja säästöjen osalta.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi valitaan laadullinen tutkimus, jonka teoriaosuudessa käydään läpi sairaanhoidon korvauksien käytäntöjä ja siihen tehtyjä muutoksia. Näiden perusteella käydään läpi, miten muutokset ovat vaikuttaneet eri kohderyhmiin. Lisäksi käydään läpi tarkasti Sairausvakuutuslakia ja sen muutoksia, Lakia Kansaneläkelaitoksesta sekä Lakia asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta. Opinnäytetyössä korostuvat merkittäväsi myös tilastot Etelä-Karjalan alueen taksikustannuksista sekä Kelan maksamista korvauksista. Tietoa kerätään eri laeista ja niitä hyödynnetään kokoamaan kokonaisuutta, kuinka ne vaikuttavat Kelan taksikäytäntöihin.

Lähteinä opinnäytetyössä käytetään lakien ja tilastojen lisäksi ohjeistuksia, tiedotteita, luotettavaa taksialaan liittyvää ohjeistusta sekä luotettavia lehtiartikkeleita.

2 Kansaneläkelaitos

Suomessa asuvien sosiaaliturvasta huolehtii Kela. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan sosiaalietuuksiin sisältyy mm. lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, työttömyysetuudet, opiskelijan tuet, kuntoutus, asumistuet, vammaisetuudet jne. Sosiaaliturvaetuushakemusten käsittelyä koskeva ratkaisupäätösten teko on keskitetty eri vakuutuspiirien toimistoihin. Ratkaisupäätökset tehdään vakuutuspiirien toimistoissa lähes kaikissa etuuksissa. Osa päätöksistä ratkaistaan erikoistuneissa yksiköissä. Kelassa turvataan väestön toimeentuloa, edistetään terveyttä ja tuetaan itsestä selviytymistä. (Kelan toimintakertomus 2015, 5.)

2.1 Organisaatio

Kela on itsenäinen sosiaaliturvalaitos, joka toimii eduskunnan valvonnan alaisena. Kelan toimintaa ja taloutta tarkastellaan eduskunnan valvonnassa. Eduskunnassa nimetään valtuutetut, joiden avulla valvotaan Kelan toimintaa. Kelan hallituksen esityksestä valtuutetut vahvistavat Kelan tilinpäätöksen ja tilinpäätösperusteet, sekä myöntävät hallitukselle vastuuvapauden. Eduskunnalle toimitetaan vuosittain kertomus valtuutettujen toiminnasta. Kelassa toimintaa johdetaan valtuutettujen valitseman hallituksen alla. Kelan henkilöstön edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus hallituksen kokouksiin. (Kela 2016d.)

Kelan organisaatio 1.1.2016 alkaen

Kuvio 1. Kelan organisaatio 1.1.2016 alkaen (Kela toimintakertomus 2015, 13)

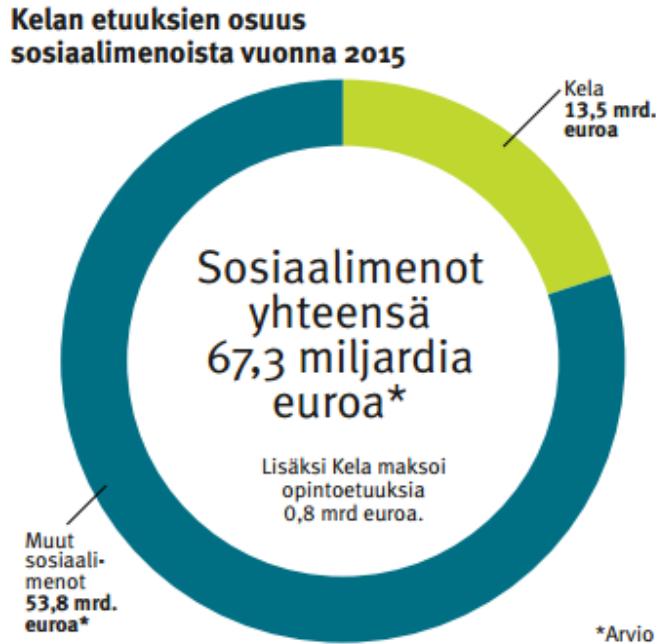
Kelassa toteutettiin vuonna 2015 laaja organisaatiouudistus, jota kutsuttiin Hallinnon ja toiminnan kehittäminen –hankkeena. Hallinnon ja toiminnan kehittäminen –hanke on ollut yksi suurimmista organisaatiouudistuksista Kelan historian aikana.

Kelan yksiköiden rajat madaltuivat huomattavasti, toiminta- ja käsittelyprosessit paranivat entisestään sekä yhteistyö eri osapuolten kanssa lisääntyi entisestään. Uudesta organisaatiosta on ollut hyötyä niin asiakkaille, eri sidosryhmille kuin sisäisille asiakkaillekin. Samalla hallitus päätti, että Kelaan tullaan muodostamaan kuusi toiminnallista tulos- ja ratkaisuyksikköä. (Kela toimintakertomus 2015, 11.)

Kelan hallitus hyväksyi kesäkuussa 2015 uuden organisaatiojärjestyksen, joka sisälsi uudet tulosityksiköt ja niiden roolit. Kelan uudet yksiköt (Kuvio 1) olivat Asiakkuuspalvelut, Etuuspalvelut, Kehittämispalvelut, ICT-palvelut, Yhteiset palvelut ja Esikuntapalvelut. Uusi järjestys astui voimaan vuoden 2016 alusta alkaen. Kelan hallitus myös päätti, että 24 vakuutuspiiristä tultaisiin luopumaan ja vuoden 2016 alusta alkaen Kelassa Etuuspalvelujen tulosityksikössä on 5 vakuutuspiiriä. Uusien vakuutuspiirien nimet olivat jaettu maantieteellisesti: Eteläinen, Läntinen, Keskinen, Itäinen ja Pohjoinen vakuutuspiiri. Samalla etuuksiin liittyvä kehitys- ja ratkaisutyö erotettiin asiakaspalvelutoiminnasta kokonaan ja siirrettiin omaksi työjärjestykseksi. Ensimmäistä kertaa Kelan historian aikana asiakkuuspalvelut saivat oman tulosityksikkönsä. Siitä hetkestä eteenpäin Asiakkuuspalvelujen tulosityksikkö vastasi asiakaspalvelusta kaikissa palvelukanavissa, asiakkaiden neuvonnasta ja ohjauksesta. Asiakaspalveluyksiköt jaettiin myös maantieteellisiin kuuteen yksikköön: Eteläinen, Pääkaupunkiseudun, Itäinen, Keskinen, Läntinen ja Pohjoinen asiakaspalveluyksikkö. Täten Kelaan jäi kuusi toiminnallista tulos- ja asiakaspalveluyksikköä ympäri Suomea. (Kela toimintakertomus 2015, 11.)

2.2 Toiminta

Kelassa hoidetaan Suomen sosiaaliturvaan kuuluvien ihmisten perusturvaa eri etuuksien avulla. Kaikki Suomessa vakituisesti asuvat kuuluvat jossain elämänsä vaiheessa Kelan asiakkaiksi. Myös ulkomailla asuvat voivat kuulua Suomen sosiaaliturvaan ja saada Kelalta etuustukia erityistilanteissa. Vuosittain Kelassa ratkaistaan kaikkiaan 16 miljoonaa hakemusta. Kelassa palvellaan joka puolella maata toimistoissaan ja yhteispalvelupisteissä. (Kela: Elämässä mukana – muutoksissa tukena 2013, 3.)

Kuvio 2. Kelan etuuksien osuus sosiaalimenoista vuonna 2015 (Kela toimintaker-
tomus 2015, 8)

Kelassa ratkaistaviin etuuksiin kuuluvat mm. sairausvakuutus, kuntoutus, lapsiperheiden tuet, työttömyysetuudet, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet, sotilasavustus ja eläkkeet. Kelan tehtäviin kuuluvat myös etuuksista tiedottaminen ja palveluiden ohjaus, tehdä sosiaaliturvan ja etuuksien kehittämistä palvelevaa tutkimusta, laatia etuuksien ja toiminnan ennakkoinnissa ja seurannassa vaadittuja tilastoja, ennusteita ja arvioita. Lisäksi Kelassa tehdään ehdotuksia sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön muuttamisesta tai tarkistamisesta. Kelan sosiaalimenot olivat yhteensä 67,3 miljardia euroa (Kuvio 2) vuonna 2015. (Kela 2016c.)

Kelan vastuulla on myös Kansallisen Terveysarkiston (Kanta) palveluntuottaminen. Kanta on valtakunnallinen tietojärjestelmäpalvelu, johon kuuluvat terveydenhuollon, apteekkien ja kansalaisten tiedot ja palvelut. Palveluita ovat sähköinen resepti (e-resepti), potilastiedon arkisto, lääkkeiden tietokanta sekä Omakanta-verkkopalvelu. (Kansaneläkelaitos c, 2016.)

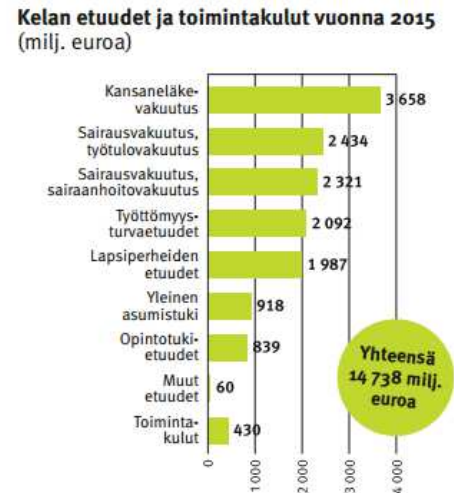
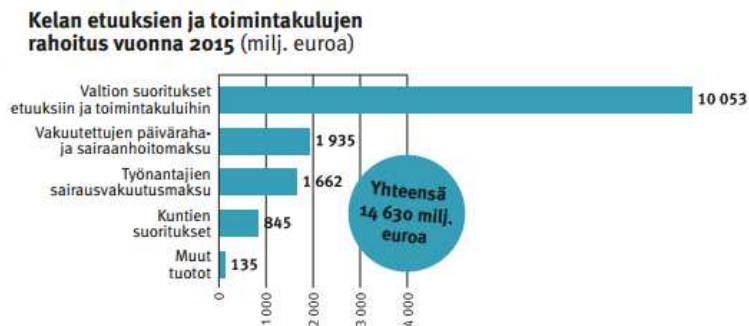
2.3 Hallintomenettely

Hallintolakia sovelletaan kaikkiin hallintoasioihin Kelassa. Näihin kuuluvat etuusasiat, sisäisen hallinnon asiat ja sidosryhmäyhteistyö. Etuusasioiden käsittelyn päävaiheita ovat asian vireilletulo, valmistelu, päätöksenteko, päätöksen tiedoksianto ja maksuunpano. Mm. etuuden takaisinperinnöissä ja työterveyshuollon korvausasioissa menettelyyn kuuluu myös esittely. (Kansaneläkelaitos: Hallintolain soveltaminen etuusasioissa.)

Hallintolain periaatteita sovelletaan myös asiakirjojen lähettämiseen, päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoon sekä neuvontaan. Etuusasia on hallintoasia niin pitkään kuin sitä käsitellään Kelassa, myös muutoksenhakuasiana, itseoikaisuna tai kanteluna. Hallintolakia sovelletaan etuusasioissa mm. asiakaspalveluun, päätösten antamiseen, lausunto- ja selvityspyyntöihin, tiedusteluihin, lausuntoihin, selvityksiin, yhteydenottoihin, kuulemisiin, kirjeisiin, ilmoituksiin ja todistuksiin. (Kansaneläkelaitos: Hallintolain soveltaminen etuusasioissa.)

2.4 Rahoitus

Kelan toiminta rahoitetaan lakisääteisesti vakuutettujen ja työnantajien sairausvakuutusmaksuilla sekä julkisen sektorin osuuksilla. Valtion osuus Kelan rahoituksesta vuonna 2014 oli 69 %, vakuutusmaksujen osuus 26 % ja kuntien osuus 5 %. Kelan etuusrahastojen kokonaiskulut olivat 14,5 miljardia euroa vuonna 2014. Etuuskulujen osuus kokonaiskuluista oli 97 % ja toimintakulujen osuus noin 3 %. Kelan etuusrahastot ovat kansaneläkerahasto, sairausvakuutusrahasto ja sosiaaliturvan yleisrahasto. (Kela 2016b.)

Kuvio 3. Kelan etuuksien ja toiminta kulujen rahoitus ja Kelan etuudet ja toimintakulut (Kela toimintakertomus 2015, 33)

Kela etuuksista suurimpana toimintakuluna vuonna 2015 oli Kansaneläkevakuutus, jonka osuus kaikista toimintakuluista oli n. 25 %. Kuvioista 3 nähdään, että toiseksi suurin toimintakulu oli Sairausvakuutus ja työtulovakuutus, jonka osuus oli 16,5 %. Kolmantena oli n. 15 % osuudella sairausvakuutus ja sairaanhoitovakuutus. (Kela toimintakertomus 2015.)

Kun Kelassa vastaanotetaan valitus ja huomataan päätöksen olevan virheellinen, niin Kelassa oikaistaan etuuspäätös välittömästi. Kelassa voidaan oikaista tekemänsä kirjoitus- tai laskuvirheen ilman asiakkaan suostumusta. Kirjoitus- tai laskuvirhe voidaan oikaista Kelassa niin, että siitä voi olla asiakkaalle joko taloudellista haittaa tai hyötyä. Jos Kelan tekemässä etuuspäätöksessä on selvä asiavirhe, se voidaan oikaista asiakkaan vahingoksi vain pyytämällä asiakkaan suostumus päätöksen oikaisuun. Tällöin etuuskäsittelijä ei voi oikaista asiavirhettä ilman suostumusta. Asiakkaan kieltäytyessä suostumuksesta etuuspäätöksen oikaisuun Kelasta esitetään muutoksenhakulautakunnalle, että päätös poistetaan. Kelan harkinnan mukaan jos etuuspäätöstä ei voida oikaista asiakkaan haluamalla tavalla, valitus toimitetaan eteenpäin muutoksenhakulautakuntaan käsiteltäväksi. Muutoksenhakulautakunnan tekemästä päätöksestä voidaan vielä valittaa ylimpään valitusasteeseen.

seen vakuutusoikeuteen. Muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus eivät veloita asian käsittelystä maksuja valituksen tekijältä. (Kansaneläkelaitos, Päätöksestä valittaminen, 2016.)

2.5 Sairausvakuutuksen rahoitus

Sairausvakuutusrahastolla ja vakuutusmaksuilla rahoitetaan mm. sairausvakuutuslain mukaiset etuudet ja korvaukset, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuudet ja kuntoutusrahaetuudet, maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilaisissa säädettyt perusturvaosuuteen kuuluvat kulut sekä työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista. (Sairausvakuutuslaki, luku 4, 18 luku 1§.)

Sairausvakuutuslain mukaan maksettavat sairausetuus-, korvausmenot ja Kelan toimintakulut, rahoitetaan vakuutetun ja työnantajan vakuutusmaksuilla, valtion maksuosuuksilla sekä muilla sairausvakuutusrahastoon kertyvillä tuotoilla. Sairausvakuutuksen rahoitus jaetaan sairaanhoitovakuutuksen rahoitukseen ja työtu-
lovakuutuksen rahoitukseen. (Sairausvakuutuslaki, luku 4, 18 luku 2 §.)

Sairaanhoitovakuutusrahastosta maksetaan sairaanhoitovakuutuksen kuluja kuten sairaanhoidonkorvausten kuluja. Sairaanhoidonkorvauksiin kuuluu hoito- ja tutkimuskorvaukset, matkakustannukset ja lääkekorvaukset. Muita sairaanhoitovakuutusrahastosta maksettavia sairaanhoitovakuutuksen kuluja ovat Kelan kuntoutus- ja kuntoutusrahaetuuksien mukaiset kuntoutusmenot, ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle maksettavia korvauksia, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 148§:n mukaan sairaanhoitokulut sekä rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 9§ perusteella maksettavat korvaukset. Edellä tarkoitetuista kuluista vähennetään sairausvakuutusrahastoon takautuvasti maksetut suoritukset. (Sairausvakuutuslaki, 18 luku 8 §.)

2.6 Muutoksenhaku

Viranomaisen tekemään päätökseen haetaan muutosta tekemällä valitus hallinto-oikeuteen. Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen haetaan muutosta tekemällä vielä uusi valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaisen päätökseen valitukset tehdään sillä perusteella, että tehty päätös on lainvastainen. (Hallintolainkäyttölaki, 1 luku 7 §.)

Se henkilö voi vaatia oikaisua, johon etuuspäätös on suoraan kohdistettu tai ke-
neen päätös välittömästi vaikutti. Viranomainen voi vaatia etuuspäätöksen oikai-
sua, jos laissa on niin säädetty. Lisäksi viranomainen voi vaatia oikaisua, jos muu-
toksenhakuoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tar-
peellista. Hallintolaissa säädetään erikseen, jos päätökseen saa vaatia oikaisua.
Tällöin etuuspäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimus
etuuspäätökseen pitää tehdä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanntista. Jos
oikaisuvaatimusta ei ole tehty 30 päivän määräajassa, oikaisuvaatimus jätetään
tutkimatta kokonaan. (Hallintolaki, 7a luku 49 §.)

Kelaan voidaan tehdä valitus verkkoasioinnin kautta, jolloin valitus ohjautuu aiheen
perusteella joko Kelaan, työpaikkakassaan tai opintolautakuntaan käsiteltäväksi
automaattisesti. Valitus voidaan myös tehdä kirjallisesti, jolloin valitus ohjataan
manuaalisesti oikeaan paikkaan. Sähköisesti tehty valitus siirtyy nopeammin tutkit-
tavaksi, kuin kirjallisesti tehty valitus joka jätetään Kelan toimistoon. Kelassa oh-
jeistetaan toimittamaan valitus 37 päivän sisällä etuuspäätöksen postituspäivästä.
Kelassa oletetaan, että etuuspäätöksen saaja saa tiedon päätöksestä seitsemän
päivän kuluessa etuuspäätöksen postituspäivästä alkaen. (Kansaneläkelaitos,
Päätöksestä valittaminen 2016.)

3 Sosiaaliturva

Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön,
jolla on Suomessa varsinainen asunto tai koti ja joka jatkuvasti pääasiallisesti oles-
kelee täällä. Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan Suomeen muuttavaan henki-
löön jo maahan tulosta alkaen, jos henkilön hänen olosuhteensa kokonaisuudes-
saan huomioon ottaen katsotaan muuttavan Suomeen vakinaisesti asumaan. (Laki
asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta, 2016, 2 luku
3§.)

Suomeen muuttavan henkilön asumisen vakinaisuutta osoittavina asianhaaroina
katsotaan olevan, että onko hän aiemmin asunut vakituisesti Suomessa tai onko

hän suomalaista syntyperää tai onko perheenjäsen Suomessa vakituisesti asuva. Muina huomioon otettavina asioina huomioidaan onko hän pakolainen tai saanut oleskeluluvan Suomessa toissijaisen tai humanitaarisen suojelun perusteella. Suomeen muuttavana jos hänellä on työsopimus tai siihen rinnastettava sopimus Suomessa tehtävästä työstä tai hänellä on ulkomaalaislain tarkoittama Euroopan unionin sininen kortti. (Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta, 2 luku 3a§.)

Suomen sosiaaliturvaan kuulumiseen vaaditaan pääosin Suomessa asumista ja oleskelemista. Suomessa asuva vakuutettu voi oleskella tilapäisesti ulkomailla yleensä enintään yhden vuoden ajan, ja kuulua samalla Suomen sosiaaliturvaan. Pidempi kuin yhden vuoden oleskelu ulkomailla aiheuttaneen yleensä Suomen sosiaaliturvasta poisjäämisen. Suomen sosiaaliturvasta poisjäämiseen kuuluvat myös ne henkilöt, jotka muuttavat pysyvästi pois Suomesta. Poismuuttavat henkilöt ovat yleensä oikeutettuja uuden asuinmaansa sosiaaliturvaan. Jos henkilö muuttaa ulkomaan jakson jälkeen takaisin Suomeen pysyvästi, hän siirtyy Suomen sosiaaliturvan piiriin uudelleen. (Sosiaali- ja Terveysministeriö 2016.)

Kela tekee päätöksen oikeudesta suomalaiseen sosiaaliturvaan, kun henkilö muuttaa Suomeen tai pois Suomesta. Päätöksen perustana on niin kutsuttu soveltamisalalaki. Myös työnteko Suomessa voi oikeuttaa suomalaiseen sosiaaliturvaan. Näissä tilanteissa henkilö ei välttämättä asu vakituisesti Suomessa. (Sosiaali- ja Terveysministeriö 2016.)

4 Sairausvakuutus

Sairausvakuutuslaki hyväksyttiin eduskunnassa lopullisesti 21.5.1963, ja tasavallan presidentti Urho Kekkonen vahvisti sen 4.7.1963. Sairausvakuutusmaksuja alettiin maksaa huhtikuun ensimmäisestä 1964 ja sairausvakuutukseen kuuluvia etuuksia myöntää syyskuun ensimmäisestä 1964 alkaen. Sairausvakuutusuudistukseen toinen täytäntöönpanovaihe alkoi 1.1.1967. (Kai Häggman, 142.)

Sairausvakuutuslain mukaan jokainen Suomessa asuva henkilö on vakuutettu sairauden varalta, ja vakuutuksen perusteella suoritetaan korvaus myös raskauden ja synnytyksen johdosta. Sairausvakuutuslaki sisälsi kolme vakuutusmuotoa: sairaanhoitovakuutuksen, työtulovakuutuksen ja äitiysvakuutuksen. Sairaanhoitovakuutuksen tavoitteena oli lääkärinpalkkioista, laboratoriotutkimuksista, lääkkeistä ja hoidon vuoksi välttämättömistä matkoista aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. (Kai Häggman, 143.)

Kelan hoitama sairausvakuutus on osa Suomen sosiaaliturvaa. Sairausvakuutus korvaa ansionmenetystä työkyvyttömyyden ajalta osa- tai sairauspäivärahana, osan yksityislääkärinpalkkioista ja yksityislääkärin määräämistä tutkimus- ja hoitokuluista, osan yksityisen hammaslääkärin ja suuhygienistin palkkioista sekä hammaslääkärin määräämistä tutkimuskuluista, osan lääkekuluista, osan matkakuluista sairaudenhoitoon sekä osan työnantajien ja yrittäjien työterveyshuollon kustannuksista. (Kela 2016h.)

Sairausvakuutuskorvauksen saaminen edellyttää, jotta hoito on tarpeellista ja johtuu sairaudesta, raskaudesta tai synnytyksestä. Kelan sairausvakuutuksen piiriin kuuluvat yleensä kaikki Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Vakainainen asuminen tarkoittaa, että sinulla on Suomessa varsinainen koti ja pääasiallisesti oleskelet täällä. (Kela 2016h.)

4.1 Sairaanhoitokorvaukset

Suomessa vakuutetulle henkilölle korvataan sairauden hoitona seuraavia kustannuksia: lääkärin tai hammaslääkärin määräämä tai suorittama tutkimus sekä annettu hoito, lääkärin määräämät lääkkeet, ravintovalmisteet ja voiteet. Lisäksi korvataan sairaanhoitajan rajatun ja määräaikaisen lääkkeenmääräämisen piiriin kuuluvat lääkkeet ja perusvoiteet sekä sairauden hoitoon liittyvät matkakustannukset. (Sairausvakuutuslaki, 2 luku 1 §.)

Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvalla vakuutetulla on oikeus saada sairausvakuutuslaissa säädetyn omavastuuosuuden ylittävältä osalta korvaus tai sairaustak-

san mukaisen korvauksen tarpeellisista sairaanhoidon kustannuksista sekä raskauden tai synnytyksen aiheuttamista tarpeellisista kustannuksista. Vakuutetulla sairauden hoidosta aiheutuneet kustannukset korvataan siltä osin kuin vakuutetun terveydentilaa vaarantamatta hoito olisi tullut vakuutetulle maksamaan. (Sairausvakuutuslaki, 2 luku 2 §.)

4.2 Matkakorvaukset

Korvausta maksetaan matkakustannuksista silloin, kun kuulutaan Suomen sosiaaliturvan piiriin. Kun kuulutaan Suomen sosiaaliturvan piiriin, omistetaan Kela-kortti eli ollaan vakuutettu. Korvausta voidaan maksaa sairauden, raskauden, synnytyksen ja kuntoutuksen vuoksi tehdyn matkan aiheuttamista tarpeellisista kustannuksista. Matka korvataan ensisijaisesti asiakasta lähimpänä sijaitsevaan terveydenhuollon tutkimus- tai hoitopaikkaan, eli terveyskeskukseen tai keskussairaalaan. (Kansaneläkelaitos, Terveysosasto Tarjouspyyntö 26/43/2013, 39.)

Vakuutettu voi saada korvausta sairauden hoitoon liittyvistä matkakustannuksista, jos matka tehdään julkiseen terveydenhuollon yksikköön, tietyissä tapauksissa yksityiseen terveydenhuollon yksikköön tai kuntoutukseen. Yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettuun yksityiseen terveydenhuollon yksikköön tai yksittäisen ammatinharjoittajan luokse sairauden hoitoon liittyvät matkat korvataan vain, jos suoritettu tutkimus tai annettu hoito on sairausvakuutuslain mukaan korvattavaa hoitoa. Kuntoutukseen matkat voidaan korvata, jos Kela vastaa kuntoutuksen järjestämisestä ja vakuutetulle on tehty etuuspäätös kuntoutukseen. Sairausvakuutuslain mukaan korvattavat matkakustannukset korvataan silloin kun hoidot ovat sairausvakuutuslain mukaan korvattavia. (Sairausvakuutuslaki, 4 luku 1 §.)

Yleislääkäritason tai siihen rinnastettavasta perusterveydenhuoltoon tai yksityiselle esim. fysioterapeutin hoitoon tai laboratorion suorittamaan tutkimukseen tehty matka korvataan enintään niiden kustannusten mukaan, kuin jotka olisivat aiheutuneet matkasta lähimpään hoitolaitokseen josta kyseisen hoidon olisi saanut. Yleisesti tämä tarkoittaa vakuutettua lähintä sijaitsevaa kunnan pääterveyskeskusta, josta

olisi kyseinen hoito saatu. Pääterveyskeskuksena pidetään sitä hoitolaitosta, jossa on saatavilla kunnan kattavimmat palvelut kuntalaisille. Jos hoito on saatavilla pääterveyskeskuksesta, ei vakuutettu pysty saamaan matkakustannuksista korvausta kauempana sijaitsevaan hoitolaitokseen. (Kansaneläkelaitos, Terveysosasto Tarjouspyyntö 26/43/2013, 39.)

Erikoistasoa vaativissa sairauden hoidoissa katsotaan eri tavalla lähintä hoitopaikkaa kuin yleislääkärin hoidoissa. Erikoistason sairauden hoidossa matkakustannukset korvataan niiden kustannusten mukaan, jotka aiheutuisivat matkasta lähimpään yliopistolliseen sairaalaan. Etelä-Karjalassa lähin yliopistollinen sairaala on Helsingin Yliopistollinen sairaala. (Kansaneläkelaitos, Terveysosasto Tarjouspyyntö 26/43/2013, 39.)

Suorakorvausmenettelyyn siirtyminen ei aiheuttanut muutoksia sairausvakuutuslain mukaan korvattavien matkojen korvausperusteisiin tai matkakorvaussääntöihin. Kelan korvaamille suorakorvausmenettelyn taksimatkalle vakuutettu tarvitsee terveydenhuollon antaman ja allekirjoittaman todistuksen erityisajoneuvon tarpeesta. Terveysvakuutuslain ammattihenkilö täyttää todistuksen ja antaa sen vakuutetulle mukaan. Vakuutettu ei välttämättä tarvitse suorakorvausmatkalle todistusta erityisajoneuvon tarpeesta, jos vakuutetun liikenneolosuhteet ovat niin vaikeat että hän ei pysty matkustamaan kuin taksilla. (Kansaneläkelaitos, Terveysosasto Tarjouspyyntö 26/43/2013, 39.)

Vakuutettu pystyy saamaan myös matkakorvausta sairauden hoitoon kuuluvien apuvälineiden hankkimisesta ja ylläpitämisestä liittyvistä valmistus-, huolto- ja välityspaikkoihin tekemistä matkakustannuksista. Vaatimuksena on, että se on asiakkaan apuväline. (Sairausvakuutuslaki, 4 luku 1 §.)

Kelasta maksetaan matkakorvauksia eniten iäkkäille henkilöille, jotka asuvat harvaan asutulla seuduilla. Matkoja tehdään selvästi eniten julkiseen terveydenhuoltoon. Kelan korvaustiedot eivät kerro todellisia matkakustannuksia Suomen tasolla, koska valtaosasta matkakustannuksista asiakkaat eivät hae korvausta lainkaan.

Matkakorvauksista on lähes puolet maksettu taksilla tehdyistä matkoista. (HE 204/2014.)

Matkakustannusten korvausmäärät ovat kasvaneet noin kymmenen prosentin vuosivauhdilla. Matkakustannusten ja matkakorvausten kasvuun vaikuttavat mm. väestön ikääntyminen, joukkoliikenteen huonot yhteydet, laitoshoidon selvä väheneminen, palveluiden keskittäminen maakunnissa sekä julkisen terveydenhuollon ostopalvelutoiminnan lisääntyminen. Palveluita on keskitetty suuriin kaupunkeihin, joten harvaan asutuilla alueilla asuvat vanhukset eivät pääse hoitoihin muulla kuin taksilla. Julkiset joukkoliikenteen aikataulut ja matkojen kestot eivät useasti sovi terveydenhuoltoon hakeutuville asiakkaille. (HE 204/2014.)

4.2.1 Tutkimus- ja hoitopaikka

Vakuutetulle aiheutuneet matkakustannukset Kelassa korvataan matkasta lähimpänä sijaitsevaan hoitolaitokseen, josta vakuutettu pystyy saamaan hänen terveydentilaa vaarantumatta sairausvakuutuslain mukaista tutkimusta tai hoitoa. Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt sairaudenhoidon sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta antaman lain mukaan ja vakuutetulla on vaadittu maksusitoumus, voidaan matkakustannukset korvata sinne missä vakuutettu on hoidon saanut. Jos vakuutetulla ei olisi maksusitoumusta tai vakuutettu olisi itse päättänyt hoitopaikan, matkakustannukset korvattaisiin lähimpänä sijaitsevaan hoitolaitokseen, josta vakuutettu voisi hoidon saada. (Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta, 4 luku 4 §.)

Etelä-Karjalassa Etelä-Karjalan keskussairaala on tärkein ja pääpaikka Etelä-Karjalan terveydenhuollossa. Etelä-Karjalassa vuonna 2015 Eksoten piiriin kuuluivat Luumäen, Ylämaan, Parikkalan, Ruokolahden terveysasemat. Imatran Honkaharjun sairaala ja Mansikkalan terveysasema eivät kuuluneet Eksoten järjestelmiin ja piiriin. Vuonna 2016 Imatran molemmat sairaalat liittyivät Eksoteen. (Tarkista aikamuodot). Yleislääkäritason hoidot korvataan lähimpään terveysasemaan/sairaalaan, joka on lähimpänä asiakkaan kotiosoitetta. Erikoislääkärin tasoiseen hoitoon hakeuduttaessa, voidaan matka korvata Etelä-Karjalasta Lappeen-

rannan keskussairaalaan asti. Vuonna 2016 käytännöt muuttuivat niin, että erikoislääkärin tasoiseen hoitoon hakeuduttaessa matkat voidaan korvata Helsingin Yliopistolliseen sairaalaan (HYKS) asti. (Kela 2016e.)

4.2.2 Matkustustapa

Kelassa maksetaan korvausta julkiseen tai yksityiseen terveydenhuoltoon tehdyn matkan kustannuksista, kun matka tehdään sairauden, raskauden tai synnytyksen vuoksi. Korvausta maksetaan matkasta lähimpään hoitopaikkaan sen mukaan, mitä matka olisi tullut maksamaan edullisimmalla käytettävissä olevalla matkustustavalla. Kelassa korvataan myös kuntoutukseen tehtyjä matkoja, kun kuntoutus perustuu Kelan tai julkisen terveydenhuollon kuntoutuspäätökseen. (Kela 2016g.)

Jos sairaus, vaikea vamma tai liikenneolosuhteet edellyttävät erityisajoneuvon käyttöä, korvaus maksetaan erityisajoneuvon käytöstä aiheutuneiden kustannusten mukaan. Erityisajoneuvolla tarkoitetaan seuraavia ajoneuvoja: henkilöautoa, taksia, vammaisvarustettua invataksia, pienoislinja-autoa eli pikkubussia, ambulanssia, moottorivenettä, moottorikelkkaa, sairaushelikopteria. (Kela 2016g.)

Sairausvakuutuslaissa halvimmalla matkustustavalla tarkoitetaan ensisijaisesti julkista, kaikille avointa säännöllistä joukkoliikennettä ja siihen ketjuttamalla yhdistettyä eri liikennevälineillä, tai palveluliikennettä taikka kutsujoukkoliikennettä. (Kela 2016g.)

4.2.3 Korvauksen määrä ja omavastuuosuus

Vakuutetulle korvataan tarpeelliset matkakustannukset siltä osin, kuin ne ylittävät omavastuuosuuden. Yhdensuuntaiselta matkalta omavastuuosuus on 25,00 euroa, joka on ollut omavastuuosuus vuodesta 2016 lähtien. Vuosina 2014 ja 2015 omavastuuosuus oli 16,00 euroa. Sitä ennen omavastuuosuus oli monta vuotta pysynyt 9,25 euron suuruisena. Matkakatto kerrytetään maksetuilla omavastuuosuuksilla. Matkakatto oli vuonna 2016 tasan 300,00 euroa. Matkakaton täytyttyä, ei makseta omavastuuosuutta matkasta enää. Vuonna 2015 matkakatto täyttyi 272 eurolla ja

vuonna 2014 matkakatto oli 242,25 euroa. Sitä ennen se oli 157,25 euroa. (Kela 2016g.)

Vakuutetulle korvataan taksin käytöstä aiheutuneet matkakustannukset yllä mainitusta poiketen kokonaan siltä osin kuin matkakustannukset ylittävät 50,00 euroa, jos taksimatkaa ei ole tilattu Kelan kanssa sopimuksen suorakorvausmenettelystä tehneestä tilausvälityskeskuksesta. Tämä 50,00 euron omavastuu on niin sanottu korotettu omavastuuosuus. Korotettua omavastuuosuutta ei sovelleta Ahvenanmaalla eikä toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai valtiossa, jossa sovelletaan Euroopan unionin lainsäädäntöä. (Kela 2016g.)

Jos asiakkaan maksettavaksi jäävien sairausvakuutuslain ja Kelan kuntoutusetuuksien tarkoitettujen matkojen matkakustannukset ylittää 300,00 euroa, siitä ylimenevä osuus korvataan kokonaan. Kelan vuotuinen omavastuuosuus on 300,00 euroa. Jos asiakas maksaisi enemmän kuin 300,00 euroa omavastuuosuuksia, Kela palauttaisi ylimenevän osuuden automaattisesti takaisin. Jos vakuutettu ei tilaa taksimatkaa Kelan kanssa sopimuksen tehneestä tilausvälityskeskuksesta, taksimatkan kustannuksen omavastuuosuus ei kerrytä vuotuista omavastuuosuutta. Vaikka asiakkaalla olisi vuosittainen omavastuuosuus täynnä ja tilaisi matkan muualta kuin Kelan kanssa sopimuksen tehneestä tilausvälityskeskuksesta, joutuisi asiakas silti maksamaan korotetun omavastuuosuuden. Korotettu omavastuuosuus on ollut 50,00 euroa vuodesta 2016 lähtien. (Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta, 4 luku 7 §.)

4.2.4 Korvauksen peruste

Jos vakuutettu ilman perusteltua syytä käytti muuta kuin ensisijaista halvinta kulku-
neuvon matkustustapaa, korvaus maksettiin yleisen joukkoliikenteen korvauspe-
rusteen mukaisesti. Jos vakuutettu kuitenkin käytti muuta matkustustapaa sairau-
den, vaikean vamman tai liikenneolosuhteiden takia, korvaus maksettiin muun
matkustustavan kustannuksilla, mutta kuitenkin enintään vahvistetun taksan mu-
kaisesti. Jos matka oli tehty erityisellä ajoneuvolla, jolle ei ole vahvistettu missään

laissa korvaustaksaa, asiakkaalle maksettiin matkasta aiheutuneet tarpeelliset kustannukset matkakorvauksena. (Sairausvakuutuslaki 4 luku, 5 §.)

Taksin käytön korvausperusteena käytettiin taksiliikennelain (217/2007) 16 §:ssä tarkoitettua kuluttajilta perittävää taksitaksan enimmäishintaa, jollei Kela sopinut kuljetuspalvelujen tuottajan kanssa enimmäishintaa edullisemmasta hinnoittelusta matkalta. (Sairausvakuutuslaki 4 luku, 8 §.)

5 Taksimatkojen käytännöt

Kela aloitti vuonna 2010 taksimatkojen siirtämisen perinteisestä valtakirjamenettelystä sähköiseen suorakorvausjärjestelmään. Siirtymistä pilotoitiin Keski-Suomen alueella, jossa siirryttiin ensimmäisenä suorakorvausmenettelyyn. Tämän jälkeen Kelassa siirryttiin maakunnittain, maakunta kerrallaan koko Suomen alueella suorakorvausmenetelmään. Viimeinen maakunta oli Helsinki ja Uusimaa, jotka siirtyivät vuoden 2014 lopulla suorakorvausmenettelyyn. Etelä-Karjalassa siirtymä tapahtui vuoden 2014 kesällä. Koko maa on siirtynyt taksien suorakorvausmenettelyyn Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Suorakorvausmenettelyyn siirtyminen kosketti suuresti myös asiakkaita, koska jatkossa heidän oli tilattava matkansa Kelan välityskeskuksesta. (Kela Etuusohje.)

Motiivina suorakorvausmenetelmään siirtymiseen oli taloudellinen intressi, koska matkojen ja sitä myötä matkakorvausten määrät kasvoivat vuosi vuodelta. Töiden kasvava määrä oli nopeampi ja helpompi tehdä automaation avulla. Automaatio oli toinen intressi taksimatkojen siirtämiseen suorakorvausmenetelmään, jolloin Kelan ei tarvinnut niin paljoa henkilöpanostuksia käsittelyvaiheeseen kun automaatio käsitteli helpoimmat ja selkeimmät tapaukset valmiiksi. (Kela Etuusohje.)

Tilausvälityskeskuksessa tehdään yhdistelyjä aina kun matkustavat asiakkaat matkaavat samaan aikaan, samaan suuntaan. Matkatilauksia yhdistellään tilausvälityskeskuksessa aina kun se vain on mahdollista. Yhdistelyä tehdään tilausvälityskeskuksissa erityisesti pitkillä, samaan aikaan ja samaan suuntaan suunnitteilla olevilla sairauskyydeillä. Tilausvälityskeskuksen tekemä yhdistely yhteiskuljetus oli ensisijainen aina silloin, kun asiakas teki suorakorvausmenettelyllä matkaa puut-

teellisten liikenneolosuhteiden vuoksi. Yhteiskuljetus oli myös silloin ensisijainen vaihtoehto, kun asiakas oli esittänyt toiveeksi saada kotikunnan taksin paluumatkalleen. Jos samaan suuntaan oli jo olemassa matkareitti suorakorvausmenettelyssä, yhdistettiin asiakkaan reitti tähän kyytiin. Näissä tapauksissa asiakkaalle soitettiin, ja kerrottiin että kotikunnan taksitoivetta ei voida toteuttaa. Ensisijaisena ovat siis yhdistelymatkat. Mikäli sama taksiyhtiö hoiti useamman vierekkäisen alueen suorakorvausmatkojen tilausten vastaanottamisen, niin tilausvälityskeskuksesta tehtiin matkojen yhdistelyä aina kun se oli vain mahdollista. (Suorakorvausmenettelyn toteuttaminen sähköisesti Kelan korvaamissa taksimatkoissa, Palvelukuvaus, 7.)

Tilausvälityskeskuksen tekemiä matkojen yhdistely koskettaa ensisijaisesti Kelan korvaamia sairausmatkoja. Tilausvälityskeskuksessa voidaan myös yhdistellä suorakorvausmatkaan muita kuin Kelan korvaamien asiakkaiden sairausmatkoja esimerkiksi itsemaksavien asiakkaiden matkoja. Matkakustannukset Kelan asiakkaiden suorakorvausmatkoista esitetään Kelaan samalla tavalla kuin suorakorvauksessa yhdistelyltä matkalta yleisesti edellytetään. Ideana tässä oli se, että jokainen yhdistely vähentää asiakkaan matkakustannuksen määrää ja siten Kelan matkakorvauksen raskautta. Taksikuljettaja ilmoitti tilausvälityskeskukseen tiedon, että kyydissä on ollut mukana asiakas, jonka matkakustannukset eivät kuulu suorakorvausmenettelyyn. Matkan loputtua taksikuljettaja välitti matkatiedot tilausvälityskeskukseen, joka taas huolehti matkojen tilityksestä Kelaan. Tilausvälityskeskus kirjasi lisätietoon, jos suorakorvausmatkan kyydissä on ollut itse maksava asiakas. (Suorakorvausmenettelyn toteuttaminen sähköisesti Kelan korvaamissa taksimatkoissa, Palvelukuvaus, 7.)

Yhdistelymatkojen suunnittelussa oli huomioitava, että yhdistely ei haitannut asiakkaan matkan tekemistä kohtuuttomasti. Tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaan matk aika ei pidentynyt kohtuuttomasti yhdistelyn takia tai muutoin haitannut asiakkaan matkantekoa. Kelan kanssa suorakorvaussopimuksen tehneessä tilausvälityskeskuksessa sitouduttiin tekemään matkojen yhdistelyjä niin, että asiakkaan matk aika ei voisi pidentyä enintään kaksinkertaiseksi verrattuna asiakkaan suoraan tak-

simatkaan. Lisäksi tilausvälityskeskuksesta sitouduttiin noudattamaan sitä, että asiakas voisi olla perillä terveydenhuollon yksikössä enintään 60 minuuttia etukäteen, sekä terveydenhuollon yksiköstä kotiutuessa odotusaikaa kuljetuksen lähtöön olisi enintään 60 minuuttia taksimatkan tilaamisesta tilausvälityskeskuksesta. (Suorakorvausmenettelyn toteuttaminen sähköisesti Kelan korvaamissa taksimatkoissa, Palvelukuvaus, 8.)

Yhdistelymatkojen suunnittelu ei koskenut lainkaan niitä asiakkaita, joille oli määritetty yksinmatkustusoikeus yksittäisille matkoille. Yksinmatkustus oikeuden myönsi terveydenhuollon ammattihenkilö SV 67-todistuksella, jossa määriteltiin erityisajoneuvon tarve. Lisäksi matkojen yhdistely ei koskenut vakiotaksiasiakkaita, mutta vakiotaksiasiakkaan suostumuksella hänen matkojaan voitiin yhdistellä muiden asiakkaiden kanssa normaalisti suorakorvausmatkoihin mukaan. (Suorakorvausmenettelyn toteuttaminen sähköisesti Kelan korvaamissa taksimatkoissa, Palvelukuvaus, 8.)

Matkojen yhdistelystä tulee syntyä konkreettisia kustannussäästöjä Kelalle verrattuna siihen, että sairauskyydit suoritettaisiin vanhaan tapaan erilliskuljetuksina. Tilausvälityskeskukset tuottavat raporteja Kelalle, jossa seurataan matkojen yhdistelystä sekä Kela auditoinneilla seuraa tilausvälityskeskuksen toimintaa. (Suorakorvausmenettelyn toteuttaminen sähköisesti Kelan korvaamissa taksimatkoissa, Palvelukuvaus, 8.)

5.1 Valtakirjamenettely

Ennen suorakorvausmenettelyä, taksimatkat sairauden hoitoon ja muihin matkakorvauksiin liittyen käsiteltiin valtakirjamenettelyllä. Sairausvakuutuslain mukainen matkakorvaus voitiin maksaa suoraan kuljetuspalvelujen tuottajalle, kun palvelujen tuottaja oli tehnyt valtakirjasopimuksen Kelan kanssa. (Kela Etuusohje.)

Kuvio 4. Prosessikuvaus valtakirjamenettelystä (Kela Etuusohje.)

Sopimusten perusteella palvelujen tuottaja peri asiakkaalta ainoastaan matkan omavastuuosuuden ja teki tilityksen Kelaan sopimuksen mukaisesti. Asiakas maksoi omavastuuosuuden heti matkan päätyttyä ja sai itselleen matkakuittositteen, jossa näkyi matkan kokonaiskustannus sekä omavastuuosuuden määrä. Matkakuitissa lukee, että kyseessä on Kelataksin tekemä ja laskuttama matka. Kuljetuspalvelujen tuottaja hoiti, että tilityksessä oli tarvittavat liitteet, dokumentit ja allekirjoitukset niin kyydin suorittaneelta taksikuljettajalta kuin asiakkaaltakin. Lisäselvityspyynnöt kohdistettiin yleisesti ottaen kuljetuspalvelujen tuottajalle, eikä itse asiakkaalle. Kela ei välttämättä ollut lisäselvitysasioissa ollenkaan yhteydessä asiakkaaseen, vaan Kela hoiti lisäselvitykset kuljetuspalvelujen tuottajan kanssa. Kuljetuspalvelujen tuottaja oli sitten yhteydessä asiakkaaseen. Tarvittavat liitteet Kela pystyi suoraan pyytämään myös hoitavalta laitokselta tai hoidon antajalta. Korvaus maksettiin suoraan taksirytyksen ilmoittamalle tilille. Prosessi on nähtävissä Kuviossa 4. (Kela Etuusohje.)

Sairausvakuutuksen korvausperiaatteita noudatetaan menettelyssä samalla tavalla kuin asiakas hakisi itse korvausta. Valtakirjamenettely koski vain liittymissopimuksen voimassaoloaikana syntyneiden matkakustannusten korvaamista. (Kela Etuusohje.)

Asiakkailla valtakirjamenettely oli todella mieluinen, koska taksiautoilija hoiti kaiken asiakkaan puolesta. Taksiautoilija huolehti, että asiakkaalla oli taksitodistus tai tarvittaessa taksi kävi hakemassa tarvittavat dokumentit asiakkaan puolesta. Asiakas allekirjoitti valtakirjan, jolla taksiautoilija pystyi hakemaan matkasta sairausvakuu-

tuslain mukaisen korvauksen Kelalta tekemällä tilityksen. Allekirjoitettu valtakirja oli pakollinen olla tilityksen mukana. Matkan päätyttyä asiakas maksoi omavastuuosuuden ja hänen puolestaan kaikki oli kunnossa. Kun taksiautoilijan tilitys oli käsitelty Kelassa, asiakas sai siitä kirjallisen päätöksen postitse kotiosoitteeseen. Päätöksestä asiakas näki, oliko matka korvattu taksiautoilijalle kokonaan vai pelkästään osittain. Vain poikkeustilanteissa taksiautoilija oli yhteydessä asiakkaaseen matkan tai päätöksen jälkeen, ja peri lisämaksua asiakkaalta. Näin tapahtui esimerkiksi jos asiakas ei ollut maksanut omavastuuta, tai matkaan oli liittynyt sellaista laskutusta joka kuului asiakkaan maksettavaksi. Tällaisia olivat esimerkiksi kaupassa käynti tai omien asioiden hoito sairausmatkan aikana. Kelassa ei korvata kaupassa käyntejä eikä omien asioiden hoitoa sairausmatkan aikana. (Kela Etuusohje.)

Taksiautoilijat eivät lähteneet perimään pieniä summia asiakkailta ja eräät taksiautoilijat eivät lähteneet perimään asiakkaalta omavastuuosuusiakaan jälkikäteen jos olivat unohtaneet ne periä. Taksiala on todella kilpailtu ala, asiakaspalvelu ja sen laatu on erittäin tärkeä asia monelle taksiautoilijalle. Moni taksiautoilija onertonut, että eivät halunneet ottaa sitä riskiä että asiakas ei enää haluaisikaan tilata kyytiä heiltä jos he lähtisivät perimään maksuja jälkikäteen asiakkailta. (Kela Etuusohje.)

Valtakirjamenettelyn aikana maakunnan alueella asiakkaat pystyivät itse päättämään ja tilaamaan sen taksin, jonka halusivat heidän kuljettavan. Asiakas pystyi suoraan soittamaan taksille ja sopimaan hakuajan taksiautoilijan kanssa. Taksia ei ollut pakko tilata taksikeskuksen kautta. Asiakkaat pystyivät vapaasti sopimaan taksiautoilijoiden kanssa haku- sekä palaamisajat. Tämä oli asiakkaiden mielestä hyvä käytäntö, koska maaseudulla tai kaukana kaupungista taksikuljettaja pystyi hoitamaan myös heidän muita omia asioitaan samalla kertaa, jotka eivät liittyneet Kela sairauskyyteihin. Taksiautoilijat autoivat maaseudulla vanhoja ihmisiä sekä liikuntarajoitteisia ihmisiä esimerkiksi kotitalous asioissa. Nämä käytännöt muuttuivat suorakorvausmenettelyyn siirryttäessä, mutta siitä enemmän luvussa 5.2. (Kela Etuusohje.)

Valtakirjamenettelyn käsittelyprosessi käsiteltiin seuraavasti: Asiakas tilasi taksin suoraan haluamaltaan taksiautoilijalta tai oman alueensa taksikeskuksesta, kertoi että kyseessä oli sairausmatka. Asiakas kertoi taksikeskukseen milloin hän tarvitsi taksikyödin osoitteestaan. Taksikeskus välitti matkan taksiautoilijoille, joista lähin taksi tai vapaana ollut taksi valitsi matkan itselleen. Ennen matkan aloittamista taksi ajoi asiakkaan antamaan osoitteeseen. Tämän jälkeen asiakas kertoi mihin hänet piti viedä, esitti Kela-kortin ja matkakattokortin jos hänellä oli sellainen. Matkan tehtyä asiakas maksoi matkasta omavastuuosuuden ja sai itselleen matkakuitin. Asiakas myös allekirjoitti taksiautoilijan täyttämän Y79-lomakkeen ja antoi valtakirjalla taksille oikeuden hakea matkasta korvauksen itselleen Kelasta. Taksiautoilija kirjasi Y79-lomakkeeseen kaikki tarvittavat tiedot. Lomake Y79 oli kaksiosainen, joista toinen osa lähetettiin Kelaan käsiteltävän tilityksen mukana ja kopio-kappale jäi taksiautoilijalle itselleen. Y79-lomakkeeseen autoilija kirjasi autotyypin, asiakkaan yhteystiedot, matkan tiedot, päivämäärät, mahdollisesti hoitolaitoksen leima ja allekirjoitus sekä asiakkaan että taksiautoilijoiden allekirjoitukset. Lomake SV130 on tilityslomake, johon merkattiin tilityksen tiedot, kaikkien tilityksessä käsiteltävien asiakkaiden tiedot ja matkakustannukset eriteltyinä. (Kela Etuusohje.)

Taksiautoilija huolehti että Y79-lomakkeessa kaikki tiedot olivat varmasti oikein ja huolella täytetty. Tämän jälkeen taksiautoilija täytti SV130-tilityslomakkeen Kelaan varten, jolla hän haki kaikista sairausmatkoista samalla kertaa korvausta. SV130-lomakkeeseen täytettiin taksiautoilijan oman yrityksen tiedot ja maksuosoite. Tämän jälkeen taksiautoilija toimitti tai toi lomakkeet taksikuittien kera Kelaan käsiteltäväksi. Tilitystä ei ollut mahdollista tehdä sähköisesti. (Kela Etuusohje.)

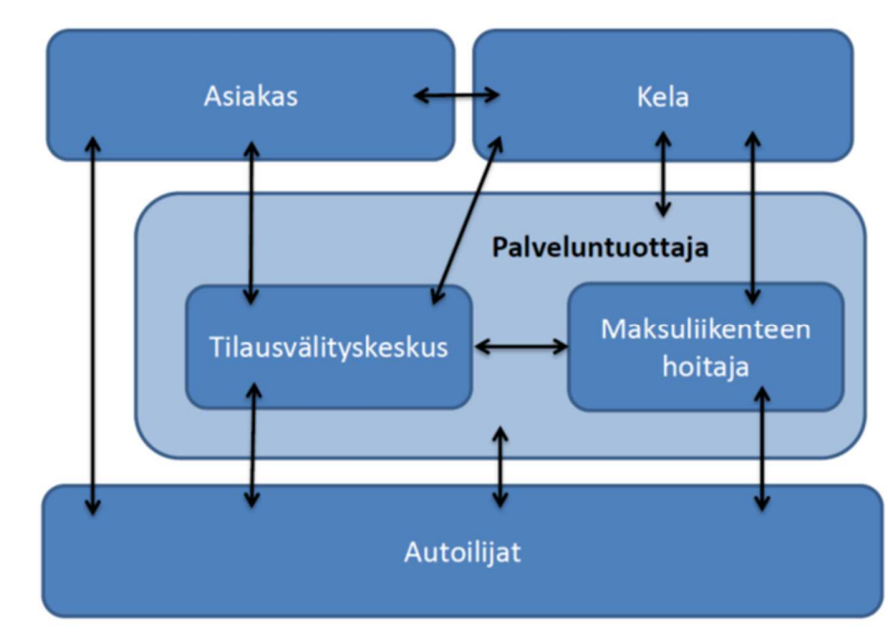
Taksitilityksen saavuttua Kelaan, etuuskäsittelijä otti tilityksen käsittelyyn. Etuuskäsittelijä kävi kaikki lomakkeet ja matkakuitit läpi. Etuuskäsittelijä tarkisti matkojen oikeellisuuden ja sen että matkat olivat korvattavia taksilla. Lisäksi etuuskäsittelijä käsitteli tilityksen Kelan etuusjärjestelmässä ja kirjasi jokaisen asiakkaan matkan erikseen järjestelmään. Tarvittaessa etuuskäsittelijä oli yhteydessä taksiautoilijaan ja pyysi häneltä lisäselvitystä tietyistä matkoista. Etuuskäsittelijä saattoi olla yhteydessä asiakkaaseenkin lisäselvityksen takia. Lopuksi etuuskäsittelijä tarkisti tilitys-

päätösesityksen sekä huolehti jatkotoimenpiteistä, kuten lisäselvityskirjeistä sekä hoiti Kelan järjestelmiin töiden luomisen. Kun taksitilitys oli ratkaistu, siitä meni jokaiselle asiakkaalle ja taksiautoilijalle kirjallinen päätös. Asiakkaillekin päätös oli pakko lähettää, koska kyseessä oli valtakirjalla haettava korvaus. Matkakorvaus maksettiin yhtenä suurena eränä taksiautoilijan ilmoittamalle tilille. (Kela Etuusohe.)

Jokaisella taksiryttäjällä, joka teki Kelan korvaamia sairausmatkoja, tuli olla palvelusopimus Kelan kanssa tehtynä. Sopimus piti tehdä ja olla voimassa ennen kuin taksiryttäjä alkoi suorittaa Kelan korvaamia sairausmatkoja tai alkoi tehdä tilityksiä Kelaan. Taksiryttäjä tuli tekemään Kelan kanssa sopimuksen kirjallisesti ja kirjallinen sopimus tehtiin Kelan toimistolla. (Kela Etuusohe.)

5.2 Suorakorvausmenettely

Vuonna 2010 Kela aloitti siirtymisen suorakorvausmenetelmään maakunnittain ja vuonna 2014 kesällä Etelä-Karjalassa siirryttiin suorakorvausmenetelmään.

Kuvio 5. Prosessikuvaus suorakorvausmenettelystä (Kela Etuusohe.)

Suorakorvausmenettelyn käsittelyprosessi käsiteltiin seuraavasti: Asiakas tilasi taksin tilausvälityskeskuksesta, jossa tilausvälityskeskus välitti matkatiedon taksi-autoilijalle. Taksiautoilijalla oli asiakkaan osoitetiedot, kellon ajat ja kohde mihin asiakas viedään. Kun matka suoritettiin, asiakas esitti taksiautoilijalle Kela-kortin ja mahdollisen matkakattokortin, jos hänellä oli sellainen. Lopuksi asiakas maksoi omavastuun ja sai itselleen matkakuitin. Taksiautoilija lähetti lopuksi matkan kustannustiedot taksiyhtiöön, joka yhdisti tilaus- ja maksutiedot sekä koosti sähköisen taksitilityksen Kelaan varten. Taksiyhtiö lähetti päivittäin taksitilityksiä sähköisesti Kelaan. Siirtymisaika oli yleensä yksi työpäivä.

Taksitilityksen saavuttua Kelaan, etuuskäsittelijä otti tilityksen käsittelyyn. Etuuskäsittelijä tarkisti tilityksen Tarkistettavat hakemukset sekä teki tilitykseen asiatarkastuksen. Tarvittaessa käsittelijä pyysi lisäselvityksiä taksiyhtiöltä suojatulla sähköpostilla tai puhelimitse. Lopuksi etuuskäsittelijä tarkisti tilityspäätösesityksen sekä huolehti jatkotoimenpiteistä, kuten lähetti tarvittaessa asiakkaalle lisäselvitys- tai kuulemiskirjeen sekä hoiti Kelan järjestelmiin töiden luomisen. Taksitilitys kun oli ratkaistu, siitä meni päätös taksiyhtiölle ja kaikkien taksiautoilijoiden saamat korvaukset. Taksiyhtiö tilitti korvaukset taksiautoilijoille. Lisäksi taksiyhtiö sai asiakkaan päätöksen tiedoksi, jos korvaus poikkesi haetusta.

Lappeenrannassa sijaitseva Taksi Saimaassa ylläpidetään Etelä-Karjalan alueella Sairausvakuutuslain 2 momentissa tarkoitettua tilausvälityskeskusta. Kaikki Etelä-Karjalan alueella tehtävät matkat tilataan Taksi Saimaan palvelunumeron kautta. Tilausvälityskeskuksesta tilataan matkat terveydenhuollon yksikköihin tai kuntoutuksiin kun asiakkaalla olisi sairauden vuoksi oikeus Kelan korvaukseen taksimatka. Lisäksi matkat voidaan tilata tilausvälityskeskuksesta myös puutteellisten liikenneyhteyksien vuoksi. Taksiautoilijalle näytetään voimassa oleva Kela-kortti, sekä maksetaan omavastuuosuus paitsi jos matkakatto on jo täyttynyt. Täten matkakorvaus saadaan heti taksissa. (Taksi Saimaa, Kelataksi.)

Vakuutettu pystyy tilaamaan yhdellä soitolla tilausvälityskeskuksesta menomatkan, paluumatkan tai meno-paluumatkan terveydenhuollon yksikköön tai kuntoutukseen. Yhdellä puhelinsoitolla voidaan tilata tilausvälityskeskuksesta menomatkan,

paluumatkan tai meno-paluumatkan terveydenhuollonyksikköön. Samalla kertaa voidaan tilata kaikki tiedossa olevat matkat seuraavan kahden viikon ajalle. Taksi tilataan taksikeskuksesta myös kiireellisissä sairaustapauksissa, muuten maksetaan matkasta korotettu omavastuuosuus. Puhelinsoiton yhteydessä taksikeskusta kysytään yhteystiedot, matkan määränpään (esim. sairaala), kellonajan jolloin tulee olla perillä, mahdolliset apuvälineet tai saattaja, sekä puhelinnumeron josta tavoitetaan. Taksikeskusta ilmoitetaan puhelun yhteydessä ajan, jolloin auto tulee noutamaan. (Taksi Saimaa, Kelataksi.)

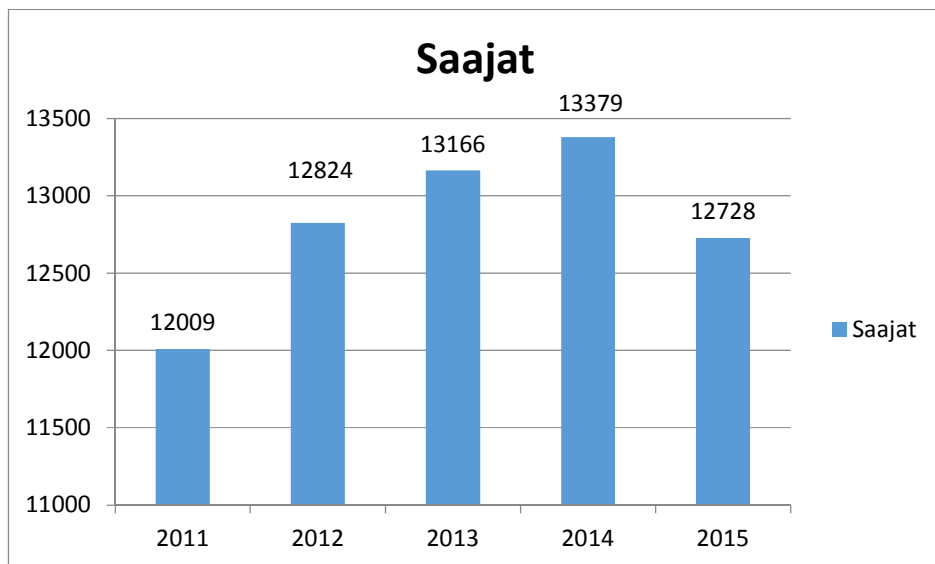
Sähköisessä suorakorvausmenettelyssä Kela purki suurimman osan valtakirjamenettelyssä olevien taksiautoilijoiden sopimukset ennen suorakorvausmenetelmän alkamista. Valtakirjamenettelyssä olevien taksien sopimukset olivat vielä voimassa. Kelan kanssa yhteistyötä tekevässä tilausvälityskeskuksessa tehdään suorakorvaussopimus Kelan terveystietokeskuksen kanssa suorakorvausmenettelyn toteuttamisesta kilpailutusalueella. Etelä-Karjala on oma kilpailutusalueensa ja sen toimintaa hoidetaan Taksi Saimaa Oy:ssä. (Kansaneläkelaitos, Terveystietokeskus, Tarjouspyyntö 26/43/2013, Liite 1.)

Taksiliikenneluvan omaava taksiautoilija pystyy liittymään suorakorvausmenettelyyn tekemällä liittymissopimuksen tilausvälityskeskuksen kanssa. Taksiautoilijan tulee tarkistaa, mikä tilausvälitysyhtiö toimii hänen toiminta-alueellaan. Perusvaatimuksina taksiautoilijalle ovat ennakorekisteriin kuuluminen sekä liikenneluvan hallinnointi. Taksiautoilijalla ei voi olla kuin yhden tilausvälityskeskuksen kanssa sopimus, jotka täyttävät taksiliikenneluvan mukaiset ehdot ja hyväksyvät suorakorvausmenetelmän hinnoitteluperiaatteet. Taksiautoilijoiden yhteenliittymä pystyy liittymään koko taksikalustollaan mukaan yhdellä liittymissopimuksella. Tilausvälityskeskuksen velvollisuus on valvoa liittymissopimuksen tehneiden taksiautoilijoiden toimintaa ja tarvittaessa puuttua ilmenneisiin epäkohtiin ja ongelmiin. Kelalla on oikeus saada taksiautoilijoiden liittymissopimukset pyynnöstä tiedoksi. (Kansaneläkelaitos, Terveystietokeskus, Tarjouspyyntö 26/43/2013, Liite 1.)

6 Tilastot

Matkatilastot liittyen takseihin ja muihin takseihin rinnastettavista ajoneuvoista kerättiin Kelan omasta Kelasto-tilastotietokannasta. Takseihin rinnastettavat ajoneuvot ovat invataksi, paaritaksi sekä joukkoliikenneluvallinen pikkubussi. Tilastot osoittavat ajanjakson 2011 - 2015 Etelä-Karjalan taksiautoilijoiden tekemistä matkoista, niin Etelä-Karjalan sisällä kuin ulkopuolellakin. Tilastojen analyysiin ja tietojen keräämiseen myös käytettiin Kelataskutilasto 2015 –vihkoa sekä lehtiartikkeleja.

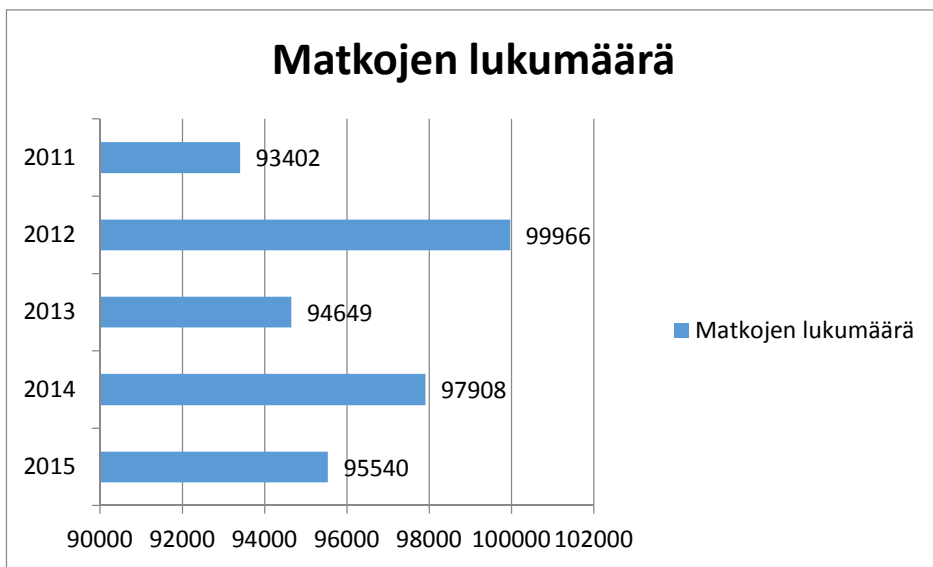
Etelä-Karjalassa oli matkakorvauksien saajia suorakorvausmenetelmässä sekä valtakirjassa vuonna 2015 oli 12 728 kappaletta. Koko maassa oli vuonna 2015 korvauksien saajia 433 108 kappaletta. Etelä-Karjalan osuus koko maan matkakorvauksien saajista oli siis 3 %. Etelä-Karjalan osuus koko maan matkojen lukumäärässä, perityissä maksuissa sekä maksetuissa korvauksissa pyöri samassa 3 % luokassa.

Kuvio 6. Matkakorvauksien saajat vuosina 2011 - 2015 (Kela 2016f.)

Kuviossa 6 on graafisesti esitetty Etelä-Karjalassa matkakorvauksien saajien lukumäärät vuosina 2011 – 2015. Kuten yllä olevasta kuvioista näkee, niin saajien

lukumäärä kasvoi kovaa vauhtia aina vuoteen 2014 asti. Vuonna 2012 saajien lukumäärä kasvoi melkein 7 % edellisestä vuodesta. Vuoden 2012 jälkeen kasvu on ollut alle 3 % vauhtia. Vuonna 2015 saajien lukumäärä laski roimasta, peräti 5 % edellisestä vuodesta. Yhtenä osatekijänä voidaan pitää uutta matkakorvauskäytäntöä, taksitaksojen nousua sekä omavastuuosuuden kasvua. Moni asiakas miettii nykyisessä taloudellisessa tilanteessa oman tai tuttavien auton käyttöä taksin sijasta.

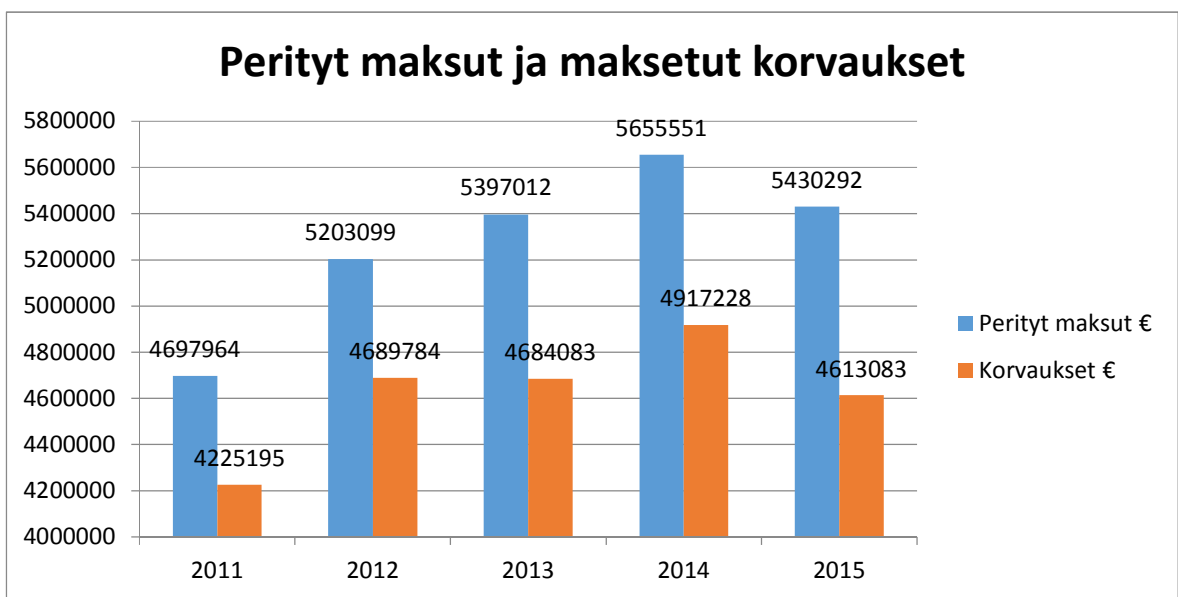

Kuvio 7. Matkojen kokonaismäärä vuosina 2011 – 2015 (Kela 2016f.)

Matkojen lukumäärät ovat kasvaneet kovalla vauhdilla aina vuoteen 2012 asti, kuten Kuvio 7 nähdään. Vuonna 2013 tapahtui matkojen lukumäärässä hetkittäinen lasku, jopa 5,3 % edellisestä vuodesta. Tässä yhtenä osatekijänä voitiin pitää omavastuun nousemista 9,25 eurosta 14,25 euroon sekä taksitaksojen kallistumista 1.7.2013 lähtien. Lisäksi Suomenniemi siirtyi Mikkelin ja Etelä-Savon sosiaali- ja terveysalueen piiriin, jonka vuoksi matkojen lukumäärä väheni Etelä-Karjalassa hieman. Vuonna 2014 matkat nousivat jälleen, mutta vuonna 2015 ne taas laskivat melko lähelle vuoden 2013 lukuja. Vuoden 2015 laskua voidaan selittää taksi- sekä matkakorvauskäytäntöjen uudella järjestelyllä ja matkojen yhdistelyllä. Omavastuuosuuden ja taksitaksojen kallistuminen oli myös iso tekijä matkojen lukumäärässä. Kuvio 6 nähdään että saajien lukumäärä myös laski vuonna 2015. Matkojen

lukumäärät ja saajien lukumäärä eivät kulje kuitenkaan käsi kädessä, koska matkojen saajissa ei näkynyt vuonna 2013 huomattavaa laskua, kuten matkojen lukumäärässä tapahtui.

Matkojen yhdistely aloitettiin Etelä-Karjalassa vuonna 2014 kesäkuussa ja yhteensä matkoja yhdistettiin 3326 kappaletta sinä vuonna. Vuonna 2015 matkoja yhdistettiin huomattavasti enemmän, 10 724 kappaletta. Yhteensä vuonna 2014 ja vuonna 2015 yhdisteltiin siis 14 050 matkaa.

Kuvio 8. Kelan perimät maksut ja maksetut korvaukset 2011 – 2015 (Kela 2016f.)

Kuviosta 8 nähdään, kuinka paljon Kelalta on peritty maksuja ja kuinka paljon Kela on korvannut näistä maksuista. Kuviossa siniset palkit osoittavat Kelalta perittyjä maksuja ja oranssit palkit Kelan maksamia korvauksia. Kuten kuviosta on nähtävissä, jatkuu siinä sama trendi kuin kuviossa 7. Perityt maksut ovat nousseet vuosi vuodelta, mutta vuonna 2013 oli pieni notkahdus tapahtunut kustannusten kasvussa. Vuonna 2014 kustannukset olivat taas nousseet, mutta korvaukset eivät nousseet samassa suhteessa. Tämä johtuu suorakorvausmenettelystä ja sen käyttöön otosta kesäkuussa 2014. Vuonna 2015 perityt maksut ja maksetut korvaukset olivat lähteneet laskuun suorakorvausmenettelyn ansiosta. Kelan maksamisen korvausten korvausprosentti on laskenut vuodesta 2011 vuoteen 2015 peräti 5 %.

Vuonna 2011 korvausprosentti oli 90 %, mutta vuonna 2015 se oli jo tippunut 85 %. Tämä johtuu omavastuuosuuksien kasvusta, sekä korotetun omavastuun käyttöönottamisesta vuoden 2015 alussa.

7 Vaikutukset

Suorakorvausmenetelmään siirtymisellä on ollut suuri vaikutus eri kohderyhmiin aina asiakkaista itse toimeksi panija Kelaan. Suorakorvausmenetelmään siirtymisen ohella on tapahtunut myös muutoksia taksitaksoissa ja omavastuuosuuksissa, jotka myös ovat vaikuttaneet suuresti.

Vaikutukset ovat olleet lakimuutoksia, korvauskäytäntöjen muutoksia, toimintatapojen muutoksia, kuten taksin tilauksen muutos. Suurin muutos on myös ollut tilausvälityskeskuksen perustaminen ja sen yhteistyö Kelan kanssa suorakorvausmenetelmään liittyen.

7.1 Vaikutukset asiakkaisiin

Asiakkaisiin ovat vaikuttaneet kaikki muutokset, joita on tapahtunut suorakorvausmenetelmään siirtymisessä. Suurin osa taksien käyttäjistä on vaikeasti sairaita, vanhoja tai jatkuvasti hoitoa tarvitsevia asiakkaita. Yleisimmin Kelasta maksetaan etuustuilla näille asiakasryhmille toimeentulo. Näillä ryhmillä on selkeästi eniten huolta taksien taksojen ja omavastuuosuuksien kasvamisesta vuosittain. Kuten voimme tilastoista nähdä, niin joka kerta kun omavastuuosuudet ovat nousseet, niin se on vaikuttanut tehtyjen matkojen määrään vuositasolla.

Vaikka omavastuuosuuksien matkakatto on 300,00 euroa, niin usein asiakkaat maksavat omavastuuosuuksia enemmän kuin 300,00 euroa. Tämä johtuu siitä, että asiakkaiden matkakatto kun vahvistetaan Kelassa ja heille lähetetään postitse omavastuukortti, niin postituksen aikana asiakkaat ehtivät tekemään matkoja ja taksiautoilijat vaativat heitä silti maksamaan omavastuuosuuden. Usein omavastuukortin saapumisessa kerkeää kulua viikko ja esim. dialyysiasiakas saattaa käydä neljä kertaa viikossa hoidossa ennen kuin vastaanottaa omavastuukortin. Näin

saatetaan maksaa esim. 100,00 euroa matkakaton ylitystä, joka sitten maksetaan vasta myöhemmin takaisin asiakkaalle. Riippuen kuinka nopeasti taksiautoilijat lähettävät matkatiedot välitysyhtiöön ja kuinka nopeasti Kelassa ehditään käsittelemään taksitilitykset.

Nousevien kulujen lisäksi asiakkaille uutena asiana tuli sairausmatkojen tilaus tilausvälityskeskuksesta. Valtakirjamenettelyn aikaan asiakkaat pystyivät sopimaan esim. naapuri-taksin kanssa kyydit ilman soittoja taksikeskukseen. Maaseudulla monella vanhalla asiakkaalla oli oma luotettava vakiotaksi, jonka palveluita he käyttivät. Usein saattoi olla, että sairauskyydin yhteydessä taksiautoilija jäi hoitamaan vanhuksen tai moni sairaan asiakkaan kotitalousasioita tai muita asioita joissa asiakas tarvitsi apua. Nämä palvelut eivät kuuluneet Kelan korvaamiin kustannuksiin, eikä niistä ikinä tullut Kelaan hakemuksia. Asiakkaat ovat nyt itse hoitaneet asiansa tai hankkineet kotihoitopalveluita, joista tulee lisää kustannuksia.

Suorakorvausmenetelmään siirtymisessä Kela tiedotti ja mainosti uutta tilausvälityskeskusta paljon, mutta silti monet asiakkaat jäivät tietämättä uudesta tilausvälityskeskuksesta. Suorakorvausmenetelmään siirryttyä asiakkaan soittaessa itse taksille hän joutui maksamaan korotetun omavastuu ja se ei kerryttänyt vuosittaista matkakattoa. Siitä tuli monta soittopyyntöä ja selvitystä Kelaan, miksi häneltä peritään niin korkea omavastuuosuus tekemästään matkasta. Kelaan saattoi tulla melko usein matkakorvaushakemuksia, joissa vanhat ihmiset hakivat korvausta itse tilatulla taksilla tehdyistä sairausmatkoista. Usein näistä hakemuksista ei jäänyt korvausta maksettavaksi korotetun omavastuun johdosta.

7.2 Vaikutukset palveluntuottajiin

Suorakorvausmenetelmään siirtyminen on myös vaikuttanut suuresti taksiyrittäjiä ja taksiautoilijoita. Taksit eivät pysty enää sopimaan asiakkaan kanssa keskenään sairausmatkojen suunnittelusta ja kyyditsemisistä, ilman että asiakas maksaisi siitä korotetun omavastuun. Pienenä erikoisryhmänä erikseen vakiotaksioikeuden omaavat asiakkaat, jotka voivat jatkaa näin. Näin ollen kilpailutilanne sairausmatkoista tasaantui paljon suurien ja pienten, vanhojen ja uusien taksiautoilijoiden vä-

lillä. Suuret taksiyritykset olivat käyneet sairaaloissa ja terveysasemilla mainostamassa itseään ja viemässä mainoksia, joista sitten hoitolaitoksen henkilökunta on voinut suoraan soittaa taksin asiakkaalle. Suurimmilla yrityksillä on enemmän autoja ja täten voivat vastata suurempaan kysyntään ja hoitolaitoksien soittoihin reagoida nopeasti. Suorakorvausmenetelmään siirryttyä sairausmatkojen mainonta ja mainostaminen vähentyivät huomattavasti ja entiset asiakassuhteet eivät merkinneet välttämättä enää niin paljoa taksiryttäjille sairausmatkojen osalta. Kaikki sairausmatkatilaukset välitetään välityskeskukseen kautta, eikä siihen voinut itse vaikuttaa. Tämä oli uusille ja pienille taksiautoilijoille hyvä uudistus saada enemmän sairausmatkatilauksia hoidettavaksi ja täten päästä paremmin ympyröihin mukaan.

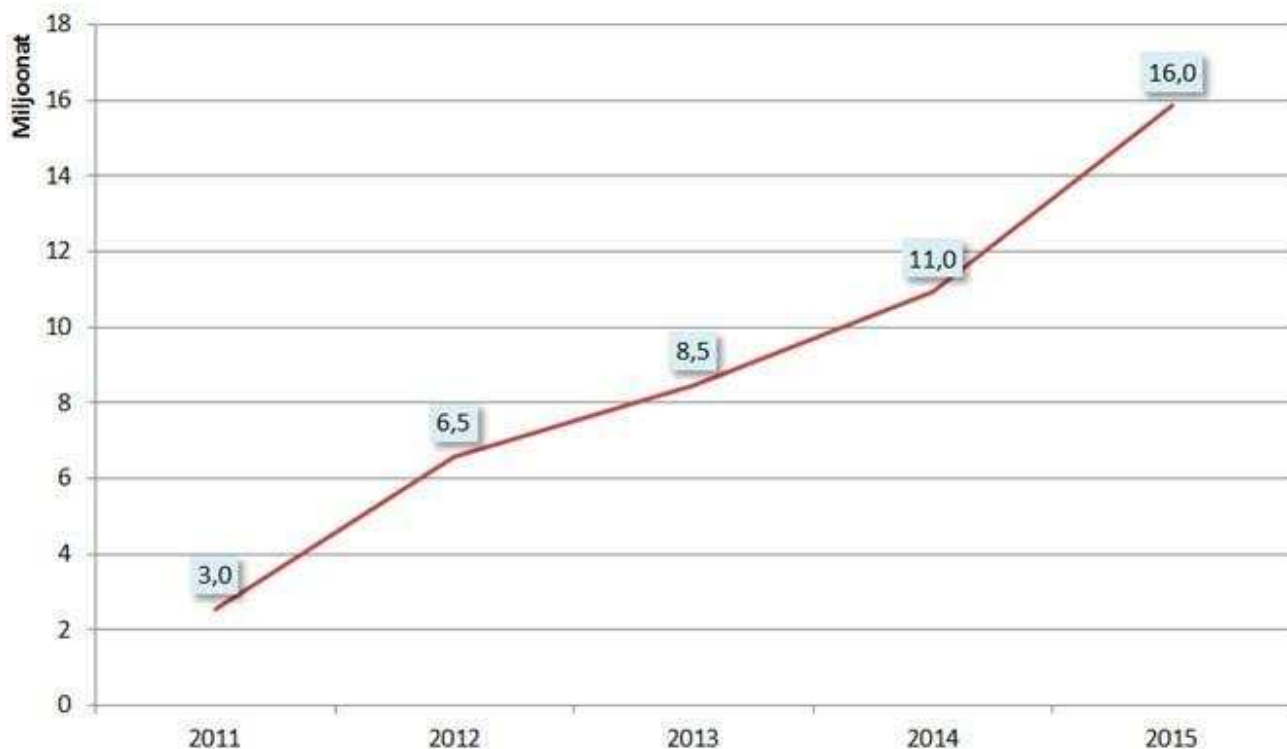
Uusi korvausmenetelmä mahdollisti sen, että taksiautoilijan ei tarvinnut tehdä paperityötä enää samaan tapaan kuin valtakirjamenettelyssä. Valtakirjamenettelyssä taksiautoilijoiden palaute lomakkeiden täyttämistä oli usein turhauttavaa ja turhan byrokraattista. Suorakorvausmenettelyn ansiosta paperityö on vähentynyt selvästi, koska tiedot menevät suoraan sähköisesti tilausvälityskeskukseen jossa tehdään sähköisesti taksitilitykset Kelaan. Taksiautoilijoiden voivat priorisoida aikansa paremmin muuhun kuin paperitöihin ja voivat keskittyä muihin tehtäviin. Sähköisten taksitilitysten käsittelyaika on ollut Etelä-Karjalassa nopeampi kuin valtakirjamenettelyn aikaan. Näin taksiautoilijat saavat korvauksensa nopeammin Kelasta itselleen. Taksiautoilijat ottivat yhteyttä tilausvälityskeskukseen jos heillä oli kysyttävää taksimatkoista, tilityksen tiedoista tai halusivat tiedustella Kelan maksamia korvauksia. Taksiautoilijat eivät voineet ottaa suoraa yhteyttä Kelaan, niin kuin valtakirjamenettelyn aikana.

7.3 Vaikutukset Kelaan

Kelan tavoitteet ja odotukset suorakorvausmenetelmään siirryttäessä olivat taloudelliset säästöt ja tilityskäsittelyn sähköistäminen eli digitalisointi. Valtakirjamenettelyn aikana tehdyt taksitilitykset saapuivat Kelaan paperisena ja jokaisen asiakkaan matka piti kirjata Kelan järjestelmään manuaalisesti. Kelan etuuskäsittelijä tarkasti Y79-lomakkeen tiedot ja vertasi niitä taksikuittiin. Y79-lomakkeesta tärkeimpiä oli tarkistaa allekirjoitukset ja matkatiedot. Kun käsittelijä oli vienyt kaikkien

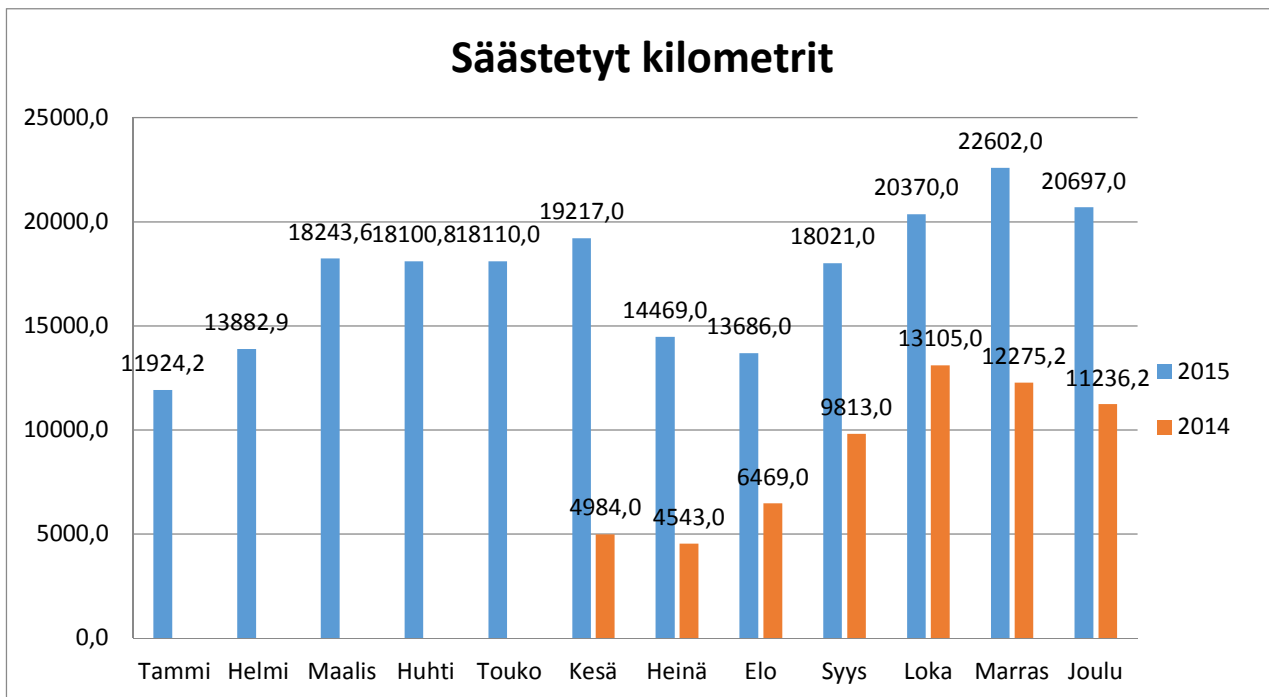
asiakkaiden matkat järjestelmään, niin sen jälkeen käsittelijä tarkasti SV130-lomakkeen maksutiedot ja, että korvaus oli sama kuin taksiautoilija on merkinnyt. Tämän jälkeen tilitys laitettiin maksuun. Suorakorvausmenettelyssä kaikki tiedot tulivat sähköisesti ja niiden tarkistelu oli nopeampaa koneelta käsin, sekä tiedot vahvistettiin oikeiksi. Järjestelmä tarkisti ensin jokaisen asiakkaan matkan ja nostaa tarkistettavat matkat erilleen muusta massasta. Jokaista matkaa ei tarvita käydä läpi, kun tarkistukset tehdään suoraan järjestelmässä. Tämä tarkoittaa sitä, että Kelassa käsitellään nopeammin ja tehokkaammin kuin aiemmin. Henkilökunnan tarve taksitilitysten käsittelyyn on vähentynyt suorakorvausmenetelmän ja automatisoinnin avulla. Automatisoinnin lisääntyminen tulevaisuudessa tulee tehostamaan käsittelyprosessia entisestään ja tehostamaan käsittelyä vielä entisestään. Järjestelmässä tehdään helpoin työ ja lopuksi tarkistetaan että tiedot ovat oikein.

Kuten Kuviosta 9 on nähtävissä, niin Kela on saanut säästöjä aikaan taksimatkojen yhdistelyllä todella huomattavasti. Vuodesta 2011 lähtien matkojen yhdistelyt ovat kasvaneet ja sitä myötä säästöjenkin määrä on noussut huimaa vauhtia vuosittain. Vuonna 2011 säästöä kertyi suorakorvausmenetelmän alkutaipaleella 3,0 miljoonaa euroa, kun taas vuonna 2015 kertyi 16,0 miljoonaa euroa. Kasvua on tapahtunut vuosittain todella paljon. Vuonna 2015 kasvua säästöissä oli tapahtunut peräti +46 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2015 kaikki maakunnat ja sosiaali- ja terveys -alueet olivat liittyneet suorakorvausmenetelmään taksimatkoissa.

Kuvio 9. Taksimatkojen yhdistelyllä kertyneet säästöt vuosina 2011 – 2015 (IT Invalidiliitto 2016, 17.)

Etelä-Karjalassa suorakorvausmenettely alkoi vasta vuonna 2014, joten samanlaisia säästötilastoja ei saada aikaan kuin koko Suomen mittakaavalla. Kuten kuviossa 10 näkee, Etelä-Karjalassa, yhdistely on tuottanut tulosta ja säästettyjä kilometrejä on saatu aikaan yhdistelemällä kyytejä. Käyrä on ollut nousujohteinen heti yhdistelyjen aloittamisesta lähtien. Kesällä ja jouluna ei tehdä matkoja niin paljon kuin normaalisti ja se pitää sisäistää kuviota tarkasteltaessa. Kyseessä on ollut tilausvälityskeskuksesta riippumattomista syistä. Kun verrataan joulukuuta 2014 ja 2015, niin huomataan että säästettyjen kilometrien osuus on kaksinkertaistunut vuoden aikana. Tämä on jatkumoa koko Suomea koskettavasta säästöliikkeestä.

Kuvio 10. Säästetyt taksikilometrit Etelä-Karjalassa 2014 – 2015 (Kela 2016f.)

Yllä olevassa kuviossa ei puhuta vielä euromääräisistä säästöistä vaan tienpäällä säästetyistä kilometreistä. Säästettyjä kilometrejä kesäkuusta 2014 vuoden 2015 loppuun oli kertynyt huimat 271 749 kilometriä, melkein seitsemän kertaa maanpallon ympärysmitan verran. Näin monta säästettyä kilometriä on vaatinut tilausvälityskeskuselta 14 050 yhdistelyä yhteensä. Yhdellä yhdistelyllä on säästetty Etelä-Karjalan alueella 19 kilometriä.

Vuoden 2015 alussa muuttunut omavastuu toi mukanaan myös korotetun omavastuun. Korotettua omavastuusuutta käytetään aina silloin kun tilataan itse taksisairausmatkalle, vaikka matka olisi pitänyt tilata tilausvälityskeskuksesta. Korotettu omavastuu on 50,00 euroa eikä se kerrytä asiakkaan vuotuista matkakattoa Kelassa. Korotettuja omavastuita kirjattiin vuonna 2015 Etelä-Karjalan alueella yhteensä 944 kappaletta. (Kela Etuusohje.)

Kun otetaan huomioon edellä mainittujen säästettyjen kilometrien ja korotettujen omavastuusuuksien lisäksi yhdistelyjen yhteissumma, Valtioneuvoston vahvistama taksitaksa vuosille 2014 ja 2015 sekä vahvistettu lähtömaksu saadaan lasket-

tua arvio kokonaissäästöistä. Tällä laskukaavalla saadaan laskettua Etelä-Karjalan suorakorvausmenettelyn säästöjen arvioksi 500 000 euroa.

Laskukaavaa, jota käytettiin arvion laskemiseen on seuraava: ((yhdistellyt matkat vuonna 2014 + vuonna 2015) * taksitaksan vahvistama perusmaksu) + ((säästetyt kilometrit yhdistelyllä vuonna 2014 + vuonna 2015) * Valtioneuvoston vahvistama taksin taksaluokka 1). Arvio: $((3326,00+10724,00)*5,90)+((209323,40+62425,40)*1,55)=504105,57$.

8 Pohdinta

Tutkimuksessa tarkasteltiin matkakorvauskäytäntöjen muutoksia sekä matkakorvaustilastoja. Tarkasteltavana olivat myös erityisesti sairausvakuutuslaki ja matkakorvauksien eri kohderyhmät. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös nähdä, ovatko tehdyt muutokset tuoneet toivottuja käytännön parannuksia matkakorvauskäytäntöihin ja ovatko muutokset tuoneet korvausmääräisiä säästöjä matkakorvauksissa.

Muutokset ovat vaikuttaneet eniten eri kohderyhmistä juuri asiakkaisiin. Asiakkaiden piti tottua ja sisäistää uudet korvaus- ja tilauskäytännöt nopealla aikataululla. Asiakkaan ollessa tietämätön uusista käytännöistä, hänelle saattoi seurata maksettavakseen korotettu omavastuu. Tästä tuli asiakkailta paljon palautetta Kelaan muutoksen jälkeen.

Aihe muokkautui hieman kirjoitusprosessin aikana. Eniten aikaa vei teoriaosuuden kirjoittaminen ja aineiston kerääminen kasaan. Itse projekti ei ollut niin työläs, koska oma into ja motivaatio olivat korkealla työn edetessä. Koen aiheen edelleen hyvin ajankohtaiseksi ja sain vastauksen tutkimuskysymyksen lisäksi myös muihin tutkimuksen aikana esiin tulleisiin kysymyksiin.

Tutkimuksen pääkysymys oli suorakorvausmenetelmään siirtymisen säästöt ja vaikutukset kohderyhmiin. Tutkimustuloksia tarkastellessa selvisi, että suorakorvausmenetelmään siirtymisellä on saatu todella paljon hyviä muutoksia aikaan ja todella nopeasti. Koko Suomen tasolla vuonna 2015 saadut 15 miljoonan euron säästöt

ovat olleet konkreettinen esimerkki, kuinka hyvin suorakorvausmenetelmällä on saatu säästöjä aikaan. Tutkimus osoitti, että Etelä-Karjalassa on myös saatu todella hyviä muutoksia aikaan. Säästöjä oli kertynyt arviolta vuoden 2015 loppuun mennessä peräti yli 500 000 euroa. Etelä-Karjalan osuus koko maan kattavasta matkakorvaus-osuudesta oli vuonna 2015 noin 3 %, joten saadut säästöt ovat olleet todella hyviä. Sairausvakuutuslain isot muutokset tätä varten ovat olleet pääosassa muutoksissa. Sairausvakuutuslaissa muuttui hetkessä omavastuuosuuksien määrät, matkakaton summa, sairausvakuutuslakiin lisättiin korotettu omavastuu. Lisäksi sairausvakuutuslakiin tuli lisäys tilausvälityskeskuksista, joita tuli eri alueille ympäri Suomea. Tilausvälityskeskukset ottivat hoitaakseen matkojen tilaukset ja välittämiset sairausmatkoille.

Tutkimus myös osoitti oikeaksi oletukseni, joka minulla oli jo ennen tutkimuksen aloittamista. Suorakorvausmenettely on tehostanut matkakorvauskäytäntöjä merkittävästi, vaikka se on heikentänyt eri kohderyhmien mahdollisuuksia. Asiakkaat eivät pysty enää valitsemaan taksia vapaasti, vaan heidän piti tottua uuteen välityskeskukseen ja vaihtuvaan taksiautoilijaan. Samalla asiakkaiden piti tottua korotettuun omavastuun vaikutuksiin, joista saattoi tulla asiakkaalle harmillista lisämaksua. Onneksi Kelasta annetaan hyvin tietoa ja ohjeistusta asiakkaille, kun sitä tarvitaan. Taksiautoilijoiden kesken kilpailutilanne parani, ja sähköinen tiedonsiirto nopeutti taksiautoilijoiden töitä todella paljon aiempaan verrattuna. Kelassa työnteko on muuttunut enemmän sähköiseksi, kun paperitilityksiä ei enää tule niin paljon kuin valtakirjamenettelyssä. Suorakorvausmenettelyssä käsitellään tilitykset paljon nopeammin ja tehokkaammin kuin valtakirjamenettelyssä, eikä se vaadi yhtä paljon henkilöstöresursseja kuin ennen.

Kokonaisuudessaan suorakorvausmenetelmään siirtyminen yksinkertaisti monia matkakorvauskäytännön asioita, mutta samalla tehosti paljon. Yksinkertaiset virheet eivät olleet niin yleisiä suorakorvausmenettelyssä, kun tiedonsiirto tapahtui sähköisesti aina taksilta Kelaan asti. Asiakkaille ja taksiautoilijoille ei jäänyt joustavuuden rajaa, kun matkakorvauskäytännöt tehtiin tiukoiksi ja harkinnan astetta ei ollut suorakorvausmenettelyssä niin paljoa. Tämä oli varmasti yksi niistä syistä,

miksi suorakorvausmenettely osoittautui niin kustannustehokkaaksi säästöjen suhteen.

Mielestäni suorakorvausmenetelmään siirtyminen oli todella tarpeellinen ja onnistunut muutos. Matkakorvauskäytäntöjen ja tiedonsiirron tuominen nykypäivään oli piristävä muutos matkakorvauksien käsittelijöille ja koko alalle. Uskon tulevaisuudessa toiminnan vielä tehostuvan entisestään, joko digitalisoinnin tai matkakäytäntöjen avulla.

Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus oli erittäin mielenkiintoinen toteuttaa, joskin se oli paikoin haastava. Apua oli kuitenkin paljon saatavilla, sekä yhteistyö toimeksiantajan kanssa sujui mallikkaasti koko prosessin ajan. Tutkimus vei enemmän aikaa kuin olin etukäteen ajatellut, mutta se ei muodostunut ongelmaksi, koska olin varannut reilusti aikaa työn tekemiseen. Tulevaisuudessa aiheesta voisi tehdä jatkotutkimuksia, koska sairausvakuutuslaki ja matkakorvausasiat elävät ja muuttuvat vuosittain. Myös myöhempi tutkimus sairaanhoidonkorvauksiin ja sen lakimuutoksiin voisi olla tarpeellinen.

Kuviot

Kuvio 1. Kelan organisaatio 1.1.2016 alkaen (Kela toimintakertomus 2015, 13), s.9

Kuvio 2. Kelan etuuksien osuus sosiaalimenoista vuonna 2015 (Kela toimintakertomus 2015, 8), s.11

Kuvio 3. Kelan etuuksien ja toiminta kulujen rahoitus ja Kelan etuudet ja toiminta kulut (Kela toimintakertomus 2015, 33), s.13

Kuvio 4. Prosessikuvaus valtakirjamenettelystä (Kansaneläkelaitos 2016.), s.24

Kuvio 5. Prosessikuvaus suorakorvausmenettelystä (Kansaneläkelaitos, 2016.), s.27

Kuvio 6. Matkakorvauksien saajat vuosina 2011 - 2015 (Kansaneläkelaitos, 2016.), s.31

Kuvio 7. Matkojen kokonaismäärä vuosina 2011 – 2015 (Kansaneläkelaitos, 2016), s.32

Kuvio 8. Kelan perimät maksut ja maksamat korvaukset 2011 – 2015 (Kansaneläkelaitos, 2016.), s.33

Kuvio 9. Taksimatkojen yhdistelyllä kertyneet säästöt vuosina 2011 – 2015 (IT Invalidiliitto 4/2016, 17.), s.37

Kuvio 10. Säästetyt taksikilometrit Etelä-Karjalassa 2014 – 2015 (Kansaneläkelaitos, 2016), s.38

Lähteet

Hallintolainkäyttölaki, 1 luku 7 §.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960586#L2P7>

Hallintolaki, 7a luku 49 §.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434#L7aP49b>

Hallintolaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>

HE 204/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, sairausvakuutuslain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

(<http://www.kela.fi/documents/10180/1978560/Sopimusalueen+palvelukuvaus.pdf/49371056-23fb-4eac-a16d-b49c49552b76>)

Hoitopaikan valinta. <https://www.hoitopaikanvalinta.fi/tieda-oikeutesi/tietoa-suomen-sosiaaliturvasta/>. Luettu 25.9.2016.

Häggman K. 1997.

IT Invalidiliitto 2016. 4, 14-17.

Kansaneläkelaitos: Hallintolain soveltaminen etuusasioissa, 2014.

http://www.kela.fi/documents/10180/582475/hallintolain_soveltaminen+etuusasioissa.pdf/95d1a4b6-1331-479d-a2e3-e54f851e6d81

Kansaneläkelaitos, Päätöksestä valittaminen 2016. <http://www.kela.fi/paatoksesta-valittaminen>

Kansaneläkelaitos, Terveysosasto Tarjouspyyntö 26/43/2013.

<http://www.kela.fi/documents/10180/1978560/Kilpailutetun+alueen+palvelukuvaus.pdf/193692f4-769f-4e9e-84ad-eb5b9c46cc7b>

Kela 2016a. www.kela.fi

Kela 2016b. www.kela.fi/rahoitus

Kela 2016c. www.kela.fi/toiminta

Kela 2016d. www.kela.fi/organisaatio

Kela 2016e. www.kela.fi/sairastaminen

Kela 2016f. www.kela.fi/tilastot

Kela 2016g. www.kela.fi/matkat

Kela 2016h. ww.kela.fi/mita-kela-korvaa

Kela: Elämässä mukana – muutoksissa tukena 2013.

Kela, Etuusohje.

Kela, Lakipalvelut 2016. <http://plus.edilex.fi/kela/fi/lainsaadanto/20041224>

Kela, Taskutilasto 2015.

Kela toimintakertomus 2015.

http://www.kela.fi/documents/10180/1169692/Kelan_toimintakertomus_2015.pdf/3b6fd076-a406-48e8-8326-8f00a8384a8a

Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 2016

<http://plus.edilex.fi/kela/fi/lainsaadanto/19931573>

Laki Kansaneläkelaitoksesta 2016

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010731>

Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta, 4 luku 4 §

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131203>

Sairausvakuutuslaki 4 luku <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041224>

Sosiaalihuoltolaki

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301?search\[type\]=pika&search\[pika\]=sosiaalihuoltolaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301?search[type]=pika&search[pika]=sosiaalihuoltolaki)

Sosiaali- ja Terveysministeriö 2016, Kansainvälinen sosiaaliturva.

<http://stm.fi/kansainvalinen-sosiaaliturva>

Suorakorvausmenettelyn toteuttaminen sähköisesti Kelan korvaamissa taksimatkoissa, Palvelukuvaus.

<http://www.kela.fi/documents/10180/1978560/Sopimusalueen+palvelukuvaus.pdf/49371056-23fb-4eac-a16d-b49c49552b76>

Taksi Saimaa, Kelataksi. <http://www.taksisaimaa.fi/kelataksi>